

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ

Πτυχ. Ιεροῦς ἐν ΒΑΜΩ Κρήτης

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΣΥΝΑΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐσωτερικοῦ Δρχ. 25

« Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ » (Β' Κορ. γ'. 6'.)

ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΚΑΙ ΚΛΗΡΟΣ

Ἐὰν εἶναι ἀληθὲς ὅτι σπουδαιότατὴ αἰτία τῆς καταπτώσεως τοῦ Βυζαντίου, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 7ου αἰῶ-
νος ὑπῆρξεν ἡ κατὰπτωσις τοῦ θρησκευτικοῦ συναι-
σθήματος ὥστε ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία νὰ ζῇ παρὰ
τῷ λαῷ, ὡς δυσειδαιμονία, ἐξ ἴσου εἶναι ἀληθές, ὅτι
ἡ βαθμιαία ἀποκάθαρσις τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήμα-
τος τοῦ λαοῦ ἀποτελεῖ τὴν ἀφετηρίαν τῆς θρησκευ-
τικῆς ἀναγεννήσεως καὶ τῆς ὅλης ἐν γένει κοινωνικῆς
προόδου τὴν ἀσάλευτον βάσιν. Διότι εἶναι γνωστὸν
ὅτι ἡ θρησκευτικὴ ζωὴ ἐκάστης ἐποχῆς ἀποτελεῖ
σπουδαιότατον τεκμήριον τῆς βαθμίδος τοῦ Πολιτι-
σμοῦ εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεται μία χώρα. Τοῦτο δὲ
εἶναι εὐλογον, ἐφ' ὅσον ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις, ἐν
τῇ γενικωτάτῃ τῆς λείξεως σημασίᾳ, κέκτηται εὐρύτα-
τον περιεχόμενον, τοῦ ὁποῖου ἡ σημασία καὶ ἡ δύναμις
εἶναι μεγίστη, διότι ἐπιδρᾷ κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἡτ-
τον ἐπὶ τῆς ὅλης πνευματικῆς ζωῆς ἐκάστης χώρας.
Τοῦτο δὲ καθίσταται καταφανὲς ἐν ταῖς μελέταις
τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ. Διότι ἐκεῖ θὰ παρατη-
ρήσωμεν ὅτι ἡ θρησκεία, ὑπὸ τὴν εὐρυτάτην τῆς λέ-
ξεως ἔννοιαν, ἐμπνέει κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν ποίησιν
ἢ δὲ τέχνην ἀναδημιουργεῖ τὸ θεῖον πρὸ τῶν ἀνθρω-
πίνων ὀφθαλμῶν. Ὁ κοινωνικὸς βίος κατὰ τὰς βά-
σεις αὐτοῦ, ὅτε δημόσιος καὶ ὁ ἰδιωτικὸς ἐδράζεται
ἐπὶ ἀναλλοιώτων ἠθικῶν ἀρχῶν, περιβεβλημένων
θεῖον Κόρου. Αἱ παρατηρήσεις λοιπὸν αὐταὶ διαψεύ-
δουσιν ἀπολύτως τοὺς δεχομένους τὴν σφαλερὰν ἀν-
τίληψιν ὅτι ἡ θρησκεία εἶναι τι τεχνικὸν καὶ ξένον
πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἴσως δυνάμενον
ν' ἀντικατασταθῇ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης ἢ ἄλλου τινὸς
παράγοντος τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν λαῶν. Ἄλλ'
ἡ ἱστορία τῶν λαῶν δεικνύει ὅτι ἡ θρησκεία εἰς πᾶ-
σας τὰς βαθμίδας τοῦ πολιτισμοῦ ἀποτελεῖ σπουδαῖον
στοιχεῖον αὐτοῦ. Ὁ ἄνθρωπος πάντοτε φέρεται πρὸς
τὴν θρησκείαν, οἶονεῖ ὡς ἀπὸ μαγνήτου ἐλκνόμενος.

Ἡ τοιαύτη ὁμῶς ἡ τοιαύτη κατεύθυνσις τοῦ ἐμ-
φύτου θρησκευτικοῦ συναισθήματος καὶ τὸ περιεχό-
μενον τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως καθορίζεται

πάντοτε ἐκ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως ἢ καλύτε-
ρον ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἱστορικῶν συνθηκῶν ὑπὸ
τὰς ὁποίας διαβίῃ ὁ ἄνθρωπος. Ἄλλ' αἱ ἱστορικαὶ
συνθῆκαι δὲν παραμένουσι πάντοτε ὡς αὐτοί. Ἐκά-
στη ἐποχὴ ἔχει ἰδίας δυνάμεις, αἵτινες καταλλήλως
χρησιμοποιοῦμεν δίδουσι νέαν κατεύθυνσιν εἰς
τὸν πολιτισμόν. Ἄλλ' οἰαδιῆποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ ἱ-
στορικαὶ συνθῆκαι εἰτεδηλαδὴ εἶναι εὐμενεῖς διὰ μίαν
γοργοτέρα προόδον εἴτε δυσμενεῖς, τοῦτο δυνάμεθα
νὰ ὑποστηρίξωμεν ὅτι, οἱ ἡγέται τοῦ λαοῦ δύνανται
νὰ ἀσκήσωσι οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ πολιτισμοῦ.
Ἐφ' ὅσον δὲ εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ θρησκεία ἀποτελεῖ
οὐσιώδη παράγοντα τοῦ πολιτισμοῦ, εἶναι προφα-
νὲς ὅτι οἱ λειτουργοὶ αὐτῆς ἔχουσι σπουδαιότατην
ἀποστολὴν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ Κόσμου. Καὶ ἐὰν τοῦ-
το ἰσχύη περὶ πάσης θρησκείας λεγόμενον, πολὺ πε-
ρισσότερον ἰσχύει προκειμένου περὶ Χριστιανισμοῦ,
ὅστις ἀποτελεῖ τὴν κλασσικὴν ἐκδήλωσιν τῆς θρη-
σκείας. Τοῦτο δὲ εἶναι ὠμολογημένον καὶ ὑπὸ τῶν
μᾶλλον, ἀντιθέτων πρὸς αὐτόν, διότι ἡ ἰδεώδης ἠθι-
κὴ τὴν ὁποῖαν διδάσκει συνδέεται τόσον στενῶς με-
τὰ τῆς μοναδικῆς προσωπικότητος τῆς ἱστορίας τοῦ
Θεανθρώπου.

Ἡ δύναμις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀποτελεῖ σπου-
δαιότατον στοιχεῖον τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ
θὰ ἦτο πολὺ περισσότερο μεγαλύντερά ἐὰν αἱ προη-
γηθεῖσαι ἱστορικαὶ συνθῆκαι ἦσαν εὐνοϊκώτεραι.

Ἡ περαιτέρω ὁμῶς ἐφαρμογὴ καὶ ἐπέκτασις τῶν
Χριστιανικῶν ἀντιλήψεων ἀποτελεῖ ἔργον δυσχερές
μὲν ἀλλὰ κατορθωτόν, καθ' ὅσον ὁ Χριστιανισμὸς καὶ
διὸ ὁ Χριστὸς ἀποτελεῖ ἀκένωτον πηγὴν ἀπὸ τῆς ὁ-
ποίας ἐκάστη ἐποχὴ λαμβάνει νέα διδάγματα, πορί-
ζεται νέας ἀληθείας. Ὁ Χριστιανισμὸς ἐφαρμόζεται
εἰς πᾶσας τὰς βαθμίδας τῆς ἐξελίξεως τοῦ πολιτισμοῦ
καὶ τοῦτο πιστοποιεῖ τὸν αἰωνόβιον αὐτοῦ χαρακτή-
ρα. Οἱ λειτουργοὶ ὁμῶς αὐτοῦ διὰ νὰ δύνανται
ἐπιτυχῶς νὰ ἐπιτελέσωσι τὸ ἔξοχον τοῦτο ἔργον δέ-
ον νὰ ἔχωσι βαθεῖαν συνείδησιν τῆς ἀποστολῆς των,
βαθεῖαν γνῶσιν τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ νὰ
δύνανται κατὰ ὠρισμένον σύστημα νὰ ἐναρμονίσωσι
τὸν Χριστιανισμόν πρὸς τὸν Πολιτισμόν, χωρὶς ὁ

πρώτος ν' ἀποβάλλῃ τὸν ἀρχέτυπον αὐτοῦ χαρακτήρα. Τοῦτο δὲ ἀριστα κατανοεῖ ἡ σύγχρονος δυτικὴ Ἐκκλησία, ἥτις παρὰ τὰς κοσμικὰς καὶ ξένας πρὸς τὸν Χριστιανισμόν ἀντιλήψεις αὐτῆς ἐπὶ ὠρισμένων ζητημάτων, κέκτηται καὶ δύνανται καὶ ὄργανα καὶ Παιδείαν διὰ τὴν πλήρη προσαρμογὴν πρὸς τὸ ὕγιες πνεῦμα τοῦ 20ου αἰῶνος.

Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἔνεκx ποικίλων λόγων καὶ ἔνεκx ἀκηδίας τῶν λειτουργῶν αὐτῆς ἀδυνατεῖ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ ἐκτελέσῃ ἕν πρόγραμμα ἐργασίας ὁμοιόμορφον καὶ μελετημένον. Ἐλλείπει καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πειθαρχίας καὶ ἡ βαθεῖα μόρφωσις (καίτοι ὑπάρχουν πολλοὶ ἐξαιρέσεις) καὶ ὁ ἐσωτερικὸς ἐνθουσιασμός. Ἀλλὰ καὶ ἡ γνῶσις τῆς σημερινῆς ψυχροσυνθέσεως καὶ πνευματικῆς κατastάσεως τοῦ λαοῦ μας δὲν εὐρίσκει εἰς κxλλέτερον σημεῖον τὴν Ἐκκλησίαν μας. Καὶ ὅμως πρέπει καὶ νὰ γένη. «Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί» κατὰ τὸν Θεοκλίδην. Αὐτοὶ θὰ κενδυνώσωμεν νὰ μείνωμεν πολὺ μακρὰν τῆς συγχρόνου θρησκευτικῆς καὶ πνευματικῆς προόδου, τῆς συνετελουμένης εἰς τὰς ἄλλας Ἐκκλησίας. Ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις τοῦ λαοῦ μας δὲν διευθύνεται σήμερον καλῶς, οὐδὲ ἡ τακτικὴ φοιτήσις εἰς τὰς Ἐκκλησίας, οὐδὲ αἱ φλυαρίαι περὶ πικρίων εἶναι δυνατόν νὰ μᾶς σώσουν ἀπὸ τὸν θρησκευτικὸν μαρμαρὸν καὶ τὴν περιφρόνησιν τῶν λεγομένων διανοουμένων, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν παρὰ ἐλαχίστους πραγματικοὺς διανοουμένους καὶ τούτους ἐλάχιστα διαφωτισμένους ἐπὶ τῶν ζητημάτων τῆς θρησκείας.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποκτήσωμεν κληρὸν μεμορφωμένον πνευματικῶς, ψυχικῶς ὕγιον μὲ πλουσίαν θρησκευτικὴν συνείδησιν καὶ μὲ βαθύ θρησκευτικὸν αἶσθημα, χειρουργούμενον ὑπὸ πνεύματος ἐλευθέρου καὶ συγχρονισμένου. Καὶ τοῦτο δὲν ἐξαρτᾶται κυρίως ἀπὸ τοὺς οἰκονομικοὺς λόγους, διότι εἶναι γεγονός ὅτι εἰς ἐναρξιν μιᾶς τοιαύτης ἐργασίας ἐπιτελοῦ μένης διὰ τῆς συνεργασίας θεολογίας Ἐκκλησίας, πάντες θὰ προσφέρωσιν ὅ,τι δύνανται. Ὁ δὲ ἱστορικός, ὅστις ἐξετάζει εὐχαρίστως πᾶσαν περίοδον τοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων ἐν τῇ ὁποίᾳ ἐπικρατεῖ ἡ πίστις, διδὼν εἶναι γόνιμος, θὰ ἐξετάσῃ μετὰ μείζονος εὐχαριστίας, διότι θὰ εἶναι πραγματικῶς γονιμότερα, διότι θὰ ἐμπνέεται ἀπὸ τὸ ἀνώτερον πνεῦμα μᾶς ἐμπνευσμένης καὶ πολιτισμένης Ἐκκλησίας. Ἡ δὲ θέσις τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, θὰ εἶναι ἐξαιρετικῶς πλεονεκτικὴ, ἔνεκα τῆς μεγάλης ἐμπιστοσύνης, ἥς θ' ἀπολαύῃ ἐκ μέρους τῆς κοινωνίας. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ συνέλθῃ εἰς ἐαυτὴν καὶ νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν τῆς ἐξυγιάνσεως ἐαυτῆς καὶ τῆς κοινωνίας, διανοίγουσα νέας ὁδοὺς διὰ τὸν Χριστιανικὸν πολιτισμόν. Ἀλ-

λὰ διὰ νὰ καταστῇ δυνατόν νὰ ἀρχίτῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην πρέπει νὰ περσθῇ ὅτι, ἀσθενεῖ, ὅτι ἔχει ἀνάγκην θεωρητικῆς.

Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια καὶ αὐτῆς ὀφείλομεν νὰ γίνωμεν κήρυκες, διότι αὐτὴ θὰ «ἐλευθερώσῃ ἡμᾶς».

Ἀθῆναι

ΓΕΡ. Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗΣ
καθηγητῆς

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΗΣ ΣΩΤΡΙΑΣ

Ἡ ἀσθενεία τοῦ ἀρχηγοῦ. — Τὸ Συνέδριον τοῦ Sunbury. — Ἡ καθαιρεσις τοῦ ἀρχηγοῦ. — Ἡ ὁρμὴ τοῦ Στρατοῦ. — Πρώτα βήματα καὶ ἐργασίαι. — Σημερινὴ ἠθικοκοινωνικὴ ὁρμὴ. — Συμπέρασμα.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ νομίζω, τὸν περίφημον «στρατὸν τῆς σωτηρίας» (salvation army) ὅστις ἰδρυθεὶς ἡ 1865 ὑπὸ τοῦ τέως Μεθοδιστοῦ ἱερέως William Booth ἀνέπτυξε τεραστίαν φιλανθρωπικὴν καὶ κοινωνικὴν δράσιν ἐπεκτείνας αὐτὴν εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον. Ἦδη τὸ διεθνὲς τοῦτο σωματεῖον διέρχεται κρίσιμους στιγμὰς. Τὸν Ἀπρίλιον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ ἀρχηγὸς αὐτοῦ Bramwell Booth, υἱὸς τοῦ ἱδριτοῦ τοῦ σωματείου ἡσθένησε βαρύνως. Μολοντί δὲ ἡ κατάστασις αὐτοῦ σημαντικῶς ἐδελτιώθη ἔκτοτε, λόγῳ τοῦ προδεδηκότος τῆς ἡλικίας δὲν ἡδυνήθη οὗτος νὰ ἀναλάβῃ πλήρως τὰς σωματικὰς αὐτοῦ δυνάμεις καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὸ ἔργον τῆς διοικήσεως τοῦ σωματείου, διακρινομένου διὰ τὴν μοναδικὴν οἰκονομικὴν του εὐρωστίαν καὶ τὴν συστηματικότητα τῆς δράσεως. Τούτου ἔνεκα ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Νοεμβρίου διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ἀσθενούντος ἀρχηγοῦ ὡς τοποτηρητῆς αὐτοῦ ὁ ἐκ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματῶν τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας E. J. Higgins. Δέον νὰ σημειωθῇ ὅτι ἡ ἀρχηγία τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας εἶναι κληρονομικὴ, τοῦ ἐκάστοτε ἀρχηγοῦ ὄντος ἀνωτάτου ἀρχοντος τοῦ σωματείου, διευθύνοντος ἡνέξελέγκτως, διαχειριζομένου τὴν κολοσσιαίαν περιουσίαν τοῦ στρατοῦ κατὰ βούλησιν πάντοτε ὅπως ὑπὲρ σκοπῶν ἀφορώντων τὸν στρατὸν καὶ μὴ ὄντος ὑπολόγου. Ἡ ἀπαμάκρυνσις ὅμως ἐκ τῆς διοικήσεως τοῦ σωματείου τοῦ νῦν ἀρχηγοῦ καὶ ἡ ἀνικανότης εἰς ἣν περιήλθεν οὗτος λόγῳ μακρᾶς καὶ ἐξαντλητικῆς ἀσθενείας, ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι ἀμφίβολον ἂν θὰ δυνήθῃ πλήρως νὰ ἀναρρώσῃ, προκάλυψε ἀνησυχίας μεταξὺ τῶν ἀνωτάτων βαθμῶν τοῦ στρατοῦ τῶν δρώτων ἀνὰ τὰς πέντε Ἡπείρους. Κατόπιν δὲ ἀνταλλαγῆς γνώμων μεταξὺ αὐτῶν δι' ἄλληλογραφίας ἀπεφασίσθη, ὅπως συνέλθουν ἐν Ἀγγλίᾳ ἀντιπρόσωποι τῶν ἀπανταχοῦ τμημάτων καὶ συσχεφθῶν ἐπὶ τῆς καταστάσεως, ἥτις ἐδημιουργήθη λόγῳ τῆς παρατεινομένης ἀσθενείας τοῦ ἀρχηγοῦ.

Πράγματι τῇ 8 Ἰανουαρίου συνήλθον εἰς τὸ Sunbury τὸ ἐπὶ τοῦ Ταμέσεως, 63 ἐν ὄλῳ ἀντιπρόσωποι ἀποτελέσαντες τὸ ἀνώτατον Συμβούλιον. Μετὰ μακρὰς συζητήσεις, αἵτινες πάντοτε ἤρχοντο διὰ προσευχῶν θερμῶν καὶ ὕμνων ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀποσταλῇ Ἐπιτροπὴ ἐξ 7 ἀντιπροσώπων παρὰ τῷ ἀσθενούντι ἀρχηγῷ καὶ δηλωθῇ αὐτῷ, ὅτι χάριν τῆς εὐημερίας καὶ τῆς ἀπροσκόπτου δράσεως σωματείου τοιαύτην εὐεργετικὴν ἐπίδρασιν ἔχοντος ἐπὶ τῆς κοινωνίας τοῦ κόσμου ὁλοκλήρου, εὐκαταίῳ ἤθελεν εἶσθαι, ὅπως οὗτος παραιτηθῇ τοῦ ἀξιωματός του καὶ παραχωρήσῃ τὴν θέσιν εἰς ἄλλον νεώτερον καὶ ἱκανὸν ν' ἀντιμετωπίσῃ τὰ βάρη, αἵτινα συνεπάγεται ἡ θέσις τοῦ ἀρχηγοῦ. Ἡ Ἐπιτροπὴ μεταβῶσα ἐξέθεσε τῷ ἀρχηγῷ τὰς ἀντιλήψεις τῶν συνεδριαζόντων ἀντιπροσώπων, πλὴν ταυτοχρόνως διεπίστωσεν ὅτι ἡ σωματικὴ ἀσθένεια ἐπέδραπε μεγάλως ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καθόλου ἱκανότητος αὐτοῦ καὶ κατέστησε συνφθὰ τῇ γνώμῃ αὐτῆς, καθ' ὁλοκληρίαν ἀδύνατον τὴν ἀνάληψιν ἐκ νέου ὑπ' αὐτοῦ τῶν βαρυτάτων τῆς ἀρχηγίας καθηκόντων. Ὁ στρατηγὸς ἀκούσας τῆς Ἐπιτροπῆς μετὰ πολλῆς τῆς δυσκολίας ἕνεκα τῆς θαυμάσιας, ἐξ ἧς πάσχει ὡς ἐκ περισσοῦ, πρὸς τούτοις δ' ἐπιδείξας καὶ ἀσυναρτησίαν ἱκανὴν ἐν τῇ συνομιλίᾳ μετὰ τῶν ἀντιπροσώπων καὶ ταῖς πρὸς αὐτοὺς ἀπαντήσεσιν αὐτοῦ, παρεκάλεσεν ὅπως δοθῇ αὐτῷ τριήμερος προθεσμία, ἵνα μελετήσῃ τὰς ὑπ' ὅσιν αὐτοῦ τεθείσας γνώμας τῶν συνέδρων καὶ εἰτα ἀναλόγως ἀπαντήσῃ.

Ἡ μετ' ἀγωνίας ὁμως ἀναμενομένη ἀπάντησις ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου δὲν ἦτο οἷα ἀνεμένετο. Ὁ στρατηγὸς ἐν ἀνακοινωθέντι μακρῷ, ὁπερ ἔδωκεν εἰς τὸν τύπον ἡρῆθη διὰ ἀρρήδην νὰ καταθέσῃ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» μεθ' οὗ, ὡς λέγει, συνέδεσεν αὐτὸν ἐργασία τεσσαράκοντα πέντε καὶ ἐπέκεινα ἔτων καὶ διεδήλωσε τὴν ἀπόφασιν αὐτοῦ ὅτι θὰ ἀναλάβῃ καὶ αὖθις τὰ καθήκοντά του αἵτινα λέγει ἀνατεθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Αὐτοῦ καὶ τοῦ πλήρους αὐταπαρνήσεως καὶ ἡρωϊσμοῦ πατρὸς του, οὐδεὶς ἀπολύτως δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτοῦ. Σημειωτέον ὅτι μολονότι ἡ ἀρχηγία τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας τυγχάνει κληρονομικὴ, ὑπάρχει ὁμως διάταξις ἐν τῷ Καταστατικῷ, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐν περιπτώσει ἀνικανότητος ἕνεκεν ἀσθενείας ἢ ἄλλης τινὸς αἰτίας τοῦ ἀρχηγοῦ δύνανται οἱ ἀνώτατοι θαυμοῦχοι, οἱ προϊστάμενοι τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ στρατοῦ ἀνὰ τὸν κόσμον, συνερχόμενοι νὰ προβαίνουν εἰς τὴν ἀντικατάστασιν αὐτοῦ. Κατόπιν τῆς ἀνωτέρω ἀπαντήσεως τὰ μέλη τοῦ Ἀνωτάτου Συνεδρίου συνελθόντα καὶ αὖθις εἰς συνεδρίαν διὰ ψήφων 55 ἐναντί 8, ἐκήρυξαν ἑκπτωτον τοῦ ἀξιωματός του τὸν στρατηγὸν Booth ἀνίκανον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν

ἐργασίαν του ἐν τῇ ἀνωτάτῃ διοικήσει τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας.

Ἐθεώρησα σκόπιμον ν' ἀπασχολήσω τοὺς προσφιλεῖς τοῦ «Πανταίνου» ἀναγνώστας διὰ τῆς κινήσεως ἧτις ἐσημειώθη κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας μετὰ τῶν ἀνωτάτων στελεχῶν τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας», καθόσον, ὡς ἐσημειώθη καὶ ἐν ἀρχῇ τῆς παρούσης ἀνταποκρίσεως πρόκειται περὶ σωματείου ἀσκούτος δράσιν διεθνῇ, διακρινομένου διὰ τὴν μοναδικὴν του εὐεξίαν, ἐφόσον κέκτηται καὶ ἰδίαν τράπεζαν ἔχουσαν ὑποκαταστήματα πολλαχού τοῦ κόσμου, καὶ ἔχοντος ἱστορίαν πλήρη ἐνδιαφέροντος καὶ ἀξίαν μελέτης καὶ παρακολουθήσεως. Διότι ὁ στρατὸς σωτηρίας ἀνεξαρτήτως τῆς ἐρθότητος ἢ μὴ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων τῶν μελῶν αὐτοῦ ἔχει εἰς τὸ ἐνεργητικὸν του ἔργα φιλοanthropίας πλεῖστα καὶ ἐξέχοντα, αἵτινα μονονουχί φωνὴν ἀφιέντα μαρτυροῦν καὶ διαλαλοῦν τὴν ἀπεριόριστον αὐταπαρνήσιν, τὸν ἱεραποστολικὸν ζήλον καὶ τὴν ἀσθεστον ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον τῶν μελῶν τῆς ἐνθουσιώδους ταύτης ὁργανώσεως. Αἱ φυλακαὶ τὰ καταγῶγια τῶν ἐργατικῶν συνοικιῶν τῶν μεγαλοπόλεων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, τὰ κέντρα εἰς τὰ ὁποῖα λατρεύεται ἡ Ἀφοσιότης καὶ ὁ Βάκχος καὶ ὅλα ἐν γένει τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα ἔχει στήσει ὁ πονηρὸς τὰ συνεργεῖα καὶ τοποθετήσῃ τὰ στρατηγεῖά του, γνωρίζουν τὸν ἡρωϊσμόν καὶ τὴν πύρ πνέουσιν πλίστιν τῶν μελῶν τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας. Ὁ ἀπηνῆς καὶ ἀνένδοτος διωγμὸς τῆς ἀμαρτίας καὶ ἡ ἡθικὴ ἀναγέννησις καὶ σωτηρία παντὸς ἀμαρτωλοῦ, ἰδοὺ τὰ σημεῖα, περὶ τὰ ὁποῖα στρέφεται ἡ ὅλη δράσις τῆς μοναδικῆς ταύτης ὁργανώσεως.

Ἡ πρώτη κίνησις πρὸς ἴδρυσιν τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας ἐσημειώθη, ὡς εἶπον προλαβὼν τῷ 1865, ὅτε ὁ ἰδρυτὴς αὐτοῦ William Booth ἤρξατο κηρύττων ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ Λονδίνου, ἐν αἰθούσαις, θεάτροις καὶ ἀλλαχοῦ. Πλεῖστοι ἀδιάφοροι πρὸς τὴν θρησκείαν ἢ μὴ ὁμολογοῦντες οὐδεμίαν προσήρχοντο ἵνα ἀκούσουν τὰ κηρύγματα τοῦ Booth, ὅστις ἐντὸς ὀλίγου παρουσίασεν εἰς τὸ κοινὸν τὴν ὁργάνωσιν αὐτοῦ ὑπὸ τύπον σωματείου ὀνομαζομένου «ἡ Χριστιανικὴ ἱεραποστολή». Ὁ Booth ἐν τῇ ἐργασίᾳ ταύτῃ ἐδοηθεῖτο ὑπὸ τῆς συζύγου αὐτοῦ Αἰκατερίνης, ἧτις συνετέλεσεν, ὥστε καὶ πολλοὶ ἐκ τοῦ διανοουμένου κόσμου νὰ μετὰσχουν τῆς νέας ταύτης κινήσεως. Κατὰ τὸ 1878 ἡ ὁργάνωσις ἐπεξέτεινε τὴν δράσιν αὐτῆς καὶ ἐκτὸς τοῦ Λονδίνου καὶ ἀνασυνεστήθη ἐπὶ στρατιωτικῶν βάσεων τὸ δὲ 1880 προσέλαβε τὴν ὀνομασίαν τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας. Τὰ κατὰ τόπους τμήματα ὀνομάσθησαν «σώματα» οἱ κηρύττοντες ἰθύντορες αὐτῶν «ἀξιωματικοί». ὁ δὲ στρατηγὸς Booth στρατηγὸς ὁλοκλήρου τῆς ὁργανώσεως. Παρὰ δὲ τὰς ἀντιδράσεις, ἃς ἀντιμετώπισεν ἀπὸ τῆς πρώτης ἀρχῆς ὁ «στρατὸς» εὐθὺς ἀμέσως ἤρχισε τὰς κα-

τὰ τῆς ἀμαρτίας ἐχθροπραξίας αὐτοῦ εἰς εὐρείαν κλίμακα. Τὸ 1878 ὑπῆρχον ἐν Μ. Βρετανίᾳ 75 σώματα καὶ 120 ἄνθρωποι· διχθιοῦχοι, τὸ δὲ πρὸς τὸ εἰσπράχθην κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκ συνδρομῶν προαιρετικῶν τοῦ κοινοῦ ἀνῆλθεν εἰς λίρες 1925. Ἐκτοτε μέγας ἀριθμὸς πρᾶξηλῶν κατ' ἔτος ὁμολογεῖ πίστιν καὶ προσχωρεῖ εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ.

Ἡ διδασκαλία τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» ἐν γενικαῖς γράμμασι αὐτῆς εἶναι ἡ αὐτὴ καὶ ἡ τῶν Προτεσταντικῶν φιλελευθέρων διακλαδώσεων. Ἐν τῇ κηρύγματι πραγματεύεται πάντοτε ζητήματα πρᾶξι-κοῦ ἐνδιαφέροντος, πιστοῦσα τὴν πρᾶγματικότητα τῆς ἀμαρτίας τὴν αἰώνιαν τιμωρίαν τῶν ἐν ἀμαρτωλῷ καταστῆται ἀπερχομένων τοῦ παρόντος βίου καὶ τὸ ἔργον τῆς ἀπολυτρώσεως διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὡς τὸ σπουδαιότερον δὲ καὶ μᾶλλον τελεσφόρον μέσον πρὸς σωτηρίαν προδίδει πάντοτε τὴν αὐτοπαρνησιν καὶ τὴν ἐγκράτειαν.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἱδρυτοῦ τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» William Booth ἐξεδηλώθησαν φόβοι, ὅτι τὸ σωματεῖον θὰ περιπέσῃ εἰς ἀφάνειαν. Ὁ μέγας πόλεμος ἐπίσης ἐθεωρήθη ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ ἐπηράσῃ τὴν ὄρασιν τοῦ σωματείου καὶ νὰ περιορίσῃ τὴν ἐκτετασμένην εἰς στενωτέρην καὶ μᾶλλον περιορισμένην κλίμακα. Πλὴν οἱ φόβοι οὗτοι ἀπεδείχθησαν φροῦδοι. Ἡ πίστις ἡ διαπνέουσα τοὺς πρώτους ἐργάτας τῆς ὁργάνωσης καὶ ἡτὶς μεταγίγνεται εἰς κέντρα τὰ στελέχη καὶ δι' αὐτῶν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ, αἰτίνες περιλαμβάνουν τοὺς ἀφανεῖς ἀλτρουιστὰς τοὺς ἀπεργαζομένους θαύματα ψυχικῆς ἀναγεννήσεως· ὑπερίσχυσε καὶ ἐθιρᾷδευσεν ὅλων τῶν προμνησθέντων ἐμποδίων. Κατὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀρχηγοῦ ἐπισυμבάντα τῇ 1912 ἡ ὁργάνωσις εἶχε τμήματα εἰς 59 χώρας. Κατὰ δὲ τὸ 1925 ἡ σημαία τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» εἶχε στηθῇ εἰς 81 χώρας καὶ ἀποικίας.

Ἡ δὲ «στρατὺς τῆς σωτηρίας» ἀποτελεῖται ἐκ 14,000 σωματίων ἢ τοπικῶν ὁργανώσεων, ἐκάστη τῶν ὁποίων προνοεῖ ὅχι μόνον περὶ τῆς ἡθικῆς εὐεξίας τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ τῆς ἐθραιώσεως αὐτῶν ἐν τῇ πίστει, ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς ἡθικῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ ὅλου περιβάλλοντος ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁρᾷ καὶ κινεῖται. 1800 νέοι καὶ νεάνιδες κατ' ἔτος προπονοῦνται ἵνα ἀναλάβωσιν ὑπηρεσίαν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ὁποίου ἀφιεροῦν ὅλην τὴν ζωὴν των. Ὁ στρατὸς πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ του ἐκδίδει καὶ διαδίδει διάφορα ἐντυπα, τὸ δὲ ἐβδομαδιαῖον ἐπίσημον, οὕτως εἰπεῖν ὄργανον αὐτοῦ ἡ «κρυφὴ τοῦ πολέμου» ἐκδίδεται εἰς 30—40 γλώσσας.

Κατὰ τὰς τελευταίας πληροφορίας τὰς δοθείσας εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς συγχλήσεως τοῦ ἀνωτάτου Συμβουλίου πρὸς διακανονισμόν τοῦ ζητήματος τῆς ἀρχηγίας τοῦ στρατοῦ, τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ ἀνέρχονται εἰς τὸ σεβαστὸν ἔσος τῶν 20 ἑκατομμυρίων Ἀγγλικῶν λιρῶν.

Ἡ ἐντατικὴ κοινωνικὴ ὁρᾷσις τοῦ στρατοῦ χρονολογεῖται κυρίως ἀπὸ τοῦ 1890, ὅτε ἐξεδόθη τὸ περίφημον βιβλίον τοῦ ἱδρυτοῦ William Booth τὸ τίτλοφορούμενον «ἡ σκοτεινὴ Ἀγγλία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἔξοδος». Τὸ βιβλίον τοῦτο ἀμὲν τῇ ἐκδόσει του ἐχαρακτηρίσθη ὡς ἐκθεσις προγράμματος συστηματικοῦ πρὸς οὐδεξιαγωγὴν πολέμου κατὰ τῶν διαφόρων κοινῶν

νικῶν κακῶν. Κατενόηθη ὁμῶς ὑπὸ τῶν παραγόντων τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» ὅτι τὸ περιβάλλον τῶν μεγαλοπόλεων ἰδίως ἦτο τοιοῦτον, ὥστε νὰ ἀποβαίνῃ δύσκολος ἡ ἀποτελεσματικότης τοῦ κηρύγματος αὐτῶν. Ἴνα δὲ ἐλκύσωσι τὴν προσοχὴν ἀλλὰ καὶ τὰς συμπαθείας τοῦ λαοῦ ἀνέπτυξεν δραστηριότητα πρωτοφανῇ καὶ ζῆλον εἰς ἔργα κοινωνικῆς προνοίας. Οὕτως ὁργάνωσαν γέμματα καὶ δεῖπνα διὰ τοὺς παντελῶς ἀπόρους καὶ ἀπροστατεύτους, ἱδρυσαν τὰ οὖτω καλούμενα «νυκτερινὰ καταφύγια» εἰς τὰ ὁποῖα διανυκτερεύουν αἱ χιλιάδες τῶν ἀστέγων, οἵτινες ὑπάρχουν εἰς ὅλας τὰς μεγαλοπόλεις Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς ἐπεδόθησαν εἰς τὴν περισυλλογὴν τῶν ἀτυχῶν γυναικῶν, αἰτίνες λόγῳ πενίας καταφεύγουν εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Περὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο σημεῖον ἰδιόζουσα κατεβλήθη προσπάθεια ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ἐμφανίσεως τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας. Ἡ σύζυγος τοῦ ἱδρυτοῦ Αἰκατερίνη ἦτο ἐκεῖνη, ἥτις μετὰ στρατηγεῖον ἐπιλέκτων γυναικῶν, αἰτίνες προσεχώρησαν εἰς τὴν ὁργάνωσιν, διέτρεχε τὰ νυκτερινὰ κέντρα τοῦ Λονδίνου καὶ διὰ τῆς ζωηρᾶς ἀπεικονίσεως τοῦ ἡθικοῦ καὶ σωματικοῦ θαράθρου, ὅπερ διανοίγεται ἐνώπιον τῶν ἐκτραπέσων τῆς εὐθείας γυναικῶν, κατῳρῶν νὰ περισυλλέγῃ θύματα τῆς κοινωνικῆς ἀνισότητος καὶ ἐγωιστικῆς ἀδιαφορίας τῶν εὐπορουσῶν τάξεων καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ αὐτὰ εἰς τὸν ἀνθρωπισμὸν καὶ τὴν ἐντιμὸν διοριστικὴν ἐργασίαν. Ἀφ' ἐτέρου δὲν ἐλησμονήθη ἡ ἀπορία καὶ κατὰ δυσκολίαν σκληρῶν καὶ ἐνίοτε ἀνυπερβλήτων παλαιοῦσα μητρότης. Αἱ ἐργατικαὶ συνοικίαι αἰτίνες κυρίως ἀπετέλουν τὸ πεδῖον τῆς δράσεως τοῦ στρατοῦ τῆς σωτηρίας, ἀπῆλυσαν κατ' ἐξοχὴν τῶν ἀγχιῶν τῶν ἀλτρουιστικῶν ἐργατριῶν τῆς μεγάλης ταύτης ὁργάνωσης. Αἱ ἀποροι μητέρες εἶνε τὸ ἀντικείμενον τῆς στοργικωτέρης αὐτῶν μερίμνης. Αὗται βοηθοῦνται καὶ ὑποστηρίζονται καὶ πρὸ καὶ μετὰ τὸν τοκετὸν καὶ εὐρίσκουν ἐν τῇ προσώπῳ τῶν μελῶν τοῦ στρατοῦ τοὺς καλλιτέρους φίλους καὶ ἀγγέλους φύλακας.

Ὡσαύτως ὁ στρατὸς εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐκήρυξεν πόλεμον ἀμείλικτον κατὰ τοῦ ἀλκοολισμοῦ τῆς κοινωνικῆς ταύτης πληγῆς, ἥτις λυμαινεται κυρίως τοὺς λαοὺς τῶν βορείων χωρῶν. Μέχρι τῆς σήμερον οἱ περὶ τὰ καπηλεῖα χώροι εἶναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, τὰ κέντρα εἰς τὰ ὁποῖα γίνεται τὸ ὑπὲρ τὸν κήρυγμα ὑπὸ τῶν βαθμοῦχων τοῦ «στρατοῦ τῆς σωτηρίας» συννοεούμενον ὑπὸ ὕμνων ἐκτελουμένων διὰ πνευστῶν ὁργάνων. Καὶ ἐν τῇ κατευθύνσει δὲ ταύτῃ ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ «στρατὸς» μεγάλας καὶ μοναδικὰς ἐπιτυχίας. Πολυάριθμα εἶναι τὰ παραδείγματα ἀνθρώπων, οἵτινες ἐκ τεκτικῶν θαμῶνων τῶν καπηλείων ἡλλαξαν ζωὴν καὶ μετεβλήθησαν εἰς ἐμπεισμένους κήρυκας τῆς μετανοίας, καὶ ἐγκρατείας.

Νομίζομεν ὅτι τὰ ὀλίγα ταῦτα εἶνε ἀρκετὰ ἵνα δώσουν ποιὰν τινα ἰδέαν τῆς δράσεως τῆς ὁργανώσεως ταύτης, ἥτις σκοπτομένη καὶ διωκομένη κατ' ἀρχὰς κατῳρῶσε θαυμάσιον καὶ κατ' ὀλίγον χάρις εἰς τὸν ζῆλον καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν πρωτεργατῶν αὐτῆς νὰ προσδεύσῃ, νὰ γιγαντωθῇ, νὰ ἀποκτήσῃ κύρος διεθνὲς καὶ νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν ἀνθρώπων πανταχοῦ τοῦ κόσμου. Ἡ ὁρᾷσις αὐτῆς πρόκειται παράδειγμα τῆς δυτάμεως τῆς πίστεως τῆς μετακινήσεως ὁρῆ καὶ τῆς πραγματοῦσης ἀνδραγαθίας.

ματα και ἄθλους, οἵτινες ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνονται ἀδύνατοι και ἀπραγματοποιήτοι. Καὶ δεόν νά σημειωθῇ τοῦτο ὅτι ὁ στρατός τῆς σωτηρίας ἐν τῇ ἡθικῇ και κοινωνικῇ σταυροφορίᾳ τὴν ὁποίαν ἔχει ἀναλάβῃ δὲν ἐπιτίθεται κατ' οὐδεμιᾶς Ἐκκλησίας. Κηρύττει τὸν Χριστὸν και τὴν ἐπιστροφὴν εἰς αὐτὸν διὰ τῆς μετανοίας και τῆς ἐγκρατείας. Μισεῖ και πολεμεῖ τὴν ἁμαρτίαν και ἀγαπᾷ και περιθάλπει τοὺς ἁμαρτωλοὺς, προσπαθῶν νά μεταβάλλῃ αὐτοὺς, νά τοὺς ἀναγεννήσῃ και νά τοὺς ἀποδώσῃ εἰς τὴν κοινωνίαν ὡς μέλη χρηστὰ αὐτῆς και παράγοντας ἐντίμους ἐργασίας.

Λονδίνον

Μ. Αρχιμ. Μεχ. Κωνσταντινίδης
(Ἐκ τοῦ «ΠΑΝΤΑΙΝΟΥ» Ἀλεξανδρείας)

ΕΠΙ ΤΗ ΕΙΣΟΔΩ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗΣ

Ἡ πνευματικὴ και σωστικὴ θρησκεία τοῦ Χριστοῦ κατήντησε καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν τύποι ξηροὶ και ἄγονοι. Ἀπ' οὗ, τι παρήγγειλεν ὁ Χριστὸς τὸ ἀντίθετο τηρεῖται και συμβαίνει, διὰ τοῦτο και τῆς θρησκείας του, ὡς κατήντησεν, ἡ ἐπίδρασις, μάτην ἀναζητεῖται. Οὐδαμοῦ οὐσία, οὐδαμοῦ σκοπός. Παντοῦ τήρησις κατὰ συνήθειαν τύπων.

Ἐνθ' ἡ ἀληθὴς Χριστιανικὴ θρησκεία συγκεφαλαιοῦται εἰς τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην και τὴν ἰσόνομον δικαιοσύνην, ὁ λαὸς μείνας ἀδίδακτος ἐν τῇ πίστει, τηρεῖ ἀσυνειδήτως τύπους και μόνον τύπους, τοὺς ὁποίους οἰκτρῶς αὐταπατώμενος ἐκλαμβάνει ὡς τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας του. Οὕτως ἀντὶ τῆς ἀγάπης και τῆς δικαιοσύνης, τῶν μόνων τεκμηρίων τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, βασιλεύει μεταξὺ αὐτοῦ τὸ μῖτος, ἡ ἀδικία και πᾶσα κακία.

Εἰσῆλθεν ἡ Μεγάλῃ Τεσσαρακοστῇ, περίοδος λέγει, νηστείας και προσευχῆς—περίοδος κατανύξεως και περισυλλογῆς. Ἡ εἰσοδος τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ὡς ἔχει, οὐδένα συγκινεῖ και ἐπομένως και οὐδένα ὠφελεῖ. Ἦτο δυνατόν νά συμβῇ ἄλλως ; ὅχι· διότι νηστεία θὰ πῇ ἀπλῶς ἀποχὴ ἀπὸ ὠρισμένων τροφῶν και μάλιστα κατὰ τρόπον σοφιστικόν. Ἀποχὴ ἀπὸ τὴν κρεοφαγίαν, ἀπὸ τὸ τρώγειν γάλα, αὐγά και φάρια—ἐνθ' ἐπιτρέπεται τὸ πίνειν ἀφθόνως οἶνον, τὸ τρώγειν αὐγοτάραχο, χαβιάρια, χταπόδια, ἀστακοὺς γαρίδες και πᾶν γένος ὀστρακόδερμον. Ἀπαγορεύεται ἡ κατάλυσις τοῦ ἐλαίου, ἐνθ' ἐπιτρέπεται νά φάγῃ τις ἡμίσειαν ὀκτὼν ἐλαίας ! Τοιαύτη νηστεία οὐδόλως ὠφελεῖ, διότι εἶνε ἀντίθετος πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου. Ἡ νηστεία πρέπει νά εἶνε μία τῶν ἐκδηλώσεων τῆς ἐπιθυμίας τῆς ψυχῆς νά μετανοήσῃ νά προσευχηθῇ θερμότερον. Ἄν δὲν συμβαίῃ τοῦτο εἶνε γελοία τὸ ὀλιγώτερον. Ἡ νηστεία αὕτη καθεαυτῇ δὲν εἶνε ἀρετὴ, ἀλλὰ μέσον πρὸς ἀρετὴν.

Ἀποχὴ ἀπὸ ὠρισμένων τροφῶν και ἐλευθερία τοῦ τρώγειν ἀπλήστως ἄλλας, κακῶς ὀνομάζεται νηστεία. Νηστεία θὰ πῇ ἀποχὴ ἀπὸ κάθε τροφῆς και ποτὸν (πλὴν τοῦ ὕδατος)—ἀποχὴ ἀπολύτως ἐκουσία ἀπὸ κάθε τροφῆς πρὸς ἐκδήλωσιν ψυχικῆς συντριβῆς και μετανοίας—ἀποχὴ ἀπὸ κάθε τροφῆς, τόσον χρόνον, ὅσον τὸ ἄτομον δύναται ν' ἀνῃξῇ ἡ θεωρεῖ ἐπαρκῇ

—ἀποχὴ ἀπὸ κάθε τροφῆς ὅχι διότι δι' αὐτῆς και μόνῃς θὰ εὐκρεστήσωμεν τῷ Θεῷ ἀλλὰ διότι αὕτη εἶνε συνέπεια και μόνον, συντριβῆς ὡς εἴπομεν, ἐπιθυμίας ἵνα ὀλιγώτερον σαρκικοὶ καθιστάμενοι, δυνηθῶμεν νά προσευχηθῶμεν θερμότερον και διὰ τῆς προσευχῆς ἀποκτήσωμεν δυνάμεις ὥστε νά διορθωθῶμεν, ἀσπαζόμενοι ζώων καλυτέρων και Εὐαγγελικῶν, ἡ-τις ἐκδηλοῦται διὰ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης, ἡς ἀναπόσπαστος εἶνε και ἡ πρὸς τὸν Θεὸν τοιαύτη.

Εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ, ποῦ οἱ Χριστιανοὶ ἦσαν κατ' ἐπίγνωσιν τριοῦτοι, ἡ νηστεία ἀφίνετο εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν ἐκάστου, ἡ δὲ κοινὴ νηστεία ἦτο διαρκείας ὀλιγίστων ἡμερῶν, ἡ τὸ πολὺ μίᾱς ἐβδομάδος. Κατόπιν, ὅταν ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία μετεβλήθη εἰς τύπους ξηροῦς και ἄγονους και ἡ νηστεία ἠκολούθησε τὴν αὐτὴν ὁδόν, μεταβληθεῖσα ἀπὸ νηστεία ὀλιγίστων ἡμερῶν, εἰς νηστείαν ἐπτὰ **ἐβδομάδων** και εἰς ἀπλὴν ἄλλα γὴν τροφῶν. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη νηστεία ὅχι μόνον δὲν ὠφελεῖ, ἀλλὰ και βλάπτει. Βλάπτει, διότι εἶνε μακροτάτη,—διότι περιλαμβάνει τὸ αὐτὸ ἐδεσματολόγιον δι' ὅλους τοὺς πιστοὺς, ἀνδρας, γυναῖκας, νέους, γέροντας και παιδιὰ, ὕγιεις και μὴ ὕγιεις. Ἀπαγορεύονται τὸ γάλα και τὰ αὐγά, τροφαὶ ὕγιεινόταται και κατάλληλοι δι' ἀνθρώπους πάσχοντας τὸν στόμαχον, τὰ νεφρά, τὸ ἥπαρ κ.λ. κ.λ. ποῦ σήμερον, και δὴ σήμερον, πάρα πολὺ δύσκολον κατήντησε νά εὐρηκανεῖς ἕνα ἀπολύτως ὕγιᾱ και διατάσσεται ὁ θέλων ἔστω και τυπικῶς νά ἀκολουθήσῃ τὰς διατάξεις ὡς ἔχουν τῆς θρησκείας του, νά τρώγῃ ἑλγῆς ἀλμυρὸς, ταρχμὰ, χαλδὰ, χταπόδια, γαρίδες, ἀστακοὺς κ.λ.—ἦτοι ἐκὼν ἄκων νά ἀσθενήσῃ, ὡς ἂν ὁ σκοπὸς τῆς νηστείας ἦτο νά καταστρέψῃ τὴν ὑγίαν του. Ἀλλοτε, ποῦ οἱ ἄνθρωποι εἶχον καλύτερον και δυνατώτερον ὀργανισμόν και ὅλα τὰ σαρακοστιανὰ ἦσαν φθηνότατα, κατορθοῦτο, λέγομεν κατορθοῦτο, νά βαστάξουν οἱ πιστοὶ τὰς ἐπτὰ ἐβδομάδας εἰς ἃς ἐμψύκνῃ ὁλως ἀψυχολογῆτως ἡ Μ. Τεσσαρακοστῇ, ἀλλὰ τῶρα ποῦ οἱ ὀργανισμοὶ ἐκλονίσθησαν, ποῦ τὸν ἄνθρωπον μαστιζοῦν διάφοροι ἀσθένειαι και μετ' αὐτῶν ἡ πείνα και ἡ φοβερὰ ἀκρίβεια τῶν σαρακοστινῶν, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὴν κρεοφαγίαν, ἀπὸ τὰς εὐπεπτοτέρας και καλυτέρας τῶν τροφῶν, τὸ γάλα και τὰ αὐγά, ἀποβαίνει ὅχι μόνον ἀδύνατος ἀλλὰ και ἀνθυγεινὴ ὅχι ὀλίγον. Τοιοῦτοτρόπως ὁ λαὸς εἰς μεγάλην κλίμακα, ἀπὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου και ἐντεῦθεν, κάμνει ὅ, τι ἡ Ἐκκλησία ὠφείλειν ἕνεκα τῶν δημιουργηθεισῶν νέων βιωτικῶν κ.λ., συνθηκῶν νά κάμῃ. Ὁ λαὸς εἰς μεγάλην κλίμακα περιώρισε τὴν νηστείαν εἰς τὴν πρώτην και τελευταίαν ἐβδομάδα τῆς Τεσσαρακοστῆς και μὲ τὰς ἀκόμη περισσότερας νά τὴν περιορίσῃ. Τὴν πρώτην Κυριακὴν ἀπαθέσταστατα ἐμφανίζεται τὸ κρέας εἰς τὰ κρεοπωλεῖα και οὐδεὶς κατακρίνει, ὡς ἄλλοτε, τὸν λύοντα τόσον ἐνωρὶς τὴν νηστείαν. Ἡ Ἐκκλησία ἔδει πρὸ πολλοῦ νά εἶχεν ἐπὶ σήμεως περιορίσῃ τὴν πρὸ τοῦ Πάσχα νηστείαν εἰς μόνην τὴν Μεγάλην Ἐβδομάδα, ἐπιτρέπουσα και ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ γάλα και τὰ αὐγά εἰς τὸν δουλόμενον νά κάμνῃ τοῦτων χρῆσιν. Ἄν τοῦτο ἐγίνετο ὡς ὠφείλε νά εἶχε γίνε, ἡ νηστεία τῆς Μεγάλῃς Ἐβδομάδος θὰ ἐτηρεῖτο ὑπὸ πάντων και θὰ ἦτο κάπως ὠφέλιμος, ἐνθ' ὅμως ἡ νηστεία ἀπὸ ἄλλους ἔχει καταργηθῇ, ἀπὸ ἄλλους ἔχει ἡμικαταργηθῇ και ἀπὸ ὁ-

λιγίστους ἢ ὀλιγίστας τηρεῖται φαρισαϊκῶς, κινουσα τὴν χλεύην τῶν ἄλλων. Μαζὶ δὲ μὲ τὸν περιορισμὸν τῆς νηστείας ἀναποσπάστως νὰ ἐξηγηθῇ ὁ ἀληθὴς σκοπὸς αὐτῆς. Τὴν δὲ Μ. Ἑβδομάδα πρῶτ' καὶ δευτέρῳ νὰ γίνεταί εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς, ἀκόμη καὶ εἰς τὰς πλατείας καὶ ἄλλα μέρη συγκεντρώσεων κήρυγμα ἀναπτύσσον τὸ σωτικὸν ἔργον τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ὠφελιμότητα τῆς ζωῆς ὅπως τὴν θέλει ὁ Χριστός.

Ἡ τοιαύτη διαρρύθμισις τῆς νηστείας ἀκολουθουμένη ὡς εἴπομεν ἀναποσπάστως ἀπὸ τὴν προσπάθειαν ὅπως ὁ λαὸς ἐννοήσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ, θὰ ἔφερεν ἀναντιρρήτως θαυμάσια καὶ σωτηρία ἀποτελέσματα διὰ τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς, ἣν θὰ ἐπέλθετο ὁ λαὸς ν' ἀσπασθῇ ὡς κύριον καθήκον του, ἀφοῦ πιστεύει εἰς Χριστόν.

Ἡ Μ. Ἑβδομάς καλῶς χρησιμοποιουμένη θὰ ἠδύνατο ν' ἀποβῇ κυριολεκτικῶς Ἑβδομάς σωτηρίας καὶ ἀναγεννήσεως, καὶ τὸ Πάσχα ἡμέρα χαρᾶς ψυχικῆς ἀνεκφράστου, ἀφοῦ θὰ περιμένετο οὐχὶ διὰ τὸν κορεσμὸν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν τῆς κοιτίας, ἀλλ' ὡς ἡμέρα θριάμβου, εἰς ὃν καλεῖται νὰ μετάρχη ὁ πιστεύων εἰς τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

ΔΙΔΑΣΚΕΙ Ἡ ΤΡΑΦΗ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ ;

Κύριε Διευθυντά, τοῦ ἀξιολόγου ἠθικοθησκευτικοῦ περιοδικοῦ «**Νέα Ζωή**», ἡ δῆλωσις ὑμῶν ὅτι εὐχαρίστως θ' ἀπαντᾷτε εἰς οἰανδήποτε ἀπευθυνομένην πρὸς ὑμᾶς ἐρώτησιν, μοῦ ἔδωκε τὸ θάρρος νὰ σᾶς στείλω τὴν ἐξῆς ἐρώτησιν, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ τύχη αὕτη τῆς θεοῦσης ἀπαντήσεως.

Ἑρώτησις :

Δύνασθε νὰ ἀρνηθῆτε ὅτι εἰς τὰς Γραφὰς ὑπάρχουσιν ἀφηγήσεις καὶ ἐκφράσεις τοιοῦτου χαρακτήρος ἢ ἠθικοῦ ποιοῦ, ἢ ἀνάγνωσις τῶν ὁποίων δὲν πρέπει νὰ γίνηται ὅχι μόνον εἰς ἐπὶ κόρον παιδίων ἢ νέων καὶ νεανίδων, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐνώπιον ἀναμίκτου συναθροίσεως ἀνθρώπων ;

Ἀπάντησις : Ὅντως εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ὑπάρχουσι τοιαῦται ἀφηγήσεις, αἵτινες διδουσι λαβὴν εἰς ἐπικρίσεις κατ' αὐτῆς, οἱ δὲ ἐχθροὶ τῆς τᾶς μεταχειρίζονται ὡς σπουδαῖα δῆθεν ὅπλα αὐτῶν. Ἀλλ' ἴδωμεν ἐὰν οἱ μὲν πρῶτοι ἔχουσι δίκαιον, οἱ δὲ δεῦτεροι ἀληθῶς ὅπλα ὡς φαντάζονται.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰ παιδία καὶ τοὺς νέους ἐὰν ἡ ἀγνὴ καρδιά καὶ διάνοις τῶν δὲν ἔχει ἐκ τῶν προτέρων διαφθαρῇ παρὰ τῶν ἐκ συστήματος βωμολόχων, θὰ ἀπέβαιναν ἀδύνατον εἰς αὐτοὺς νὰ σκανδαλισθῶσιν ἐκ τῶν εἰς τὴν Παλαιὰν Διαθήκην ἐκτεθειμένων ἐκτρόπων, τὰ ὅποια, ἐκρίθη ἀπαραίτητον νὰ ἐκτεθῶσι παραδειγματικῶς, διὰ τὴν ἐκ τῶν συνεπειῶν τῶν διδασκαλίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰς ἀναμίκτους συναθροίσεις, —ἐκπροσωποῦσιν ἄρά γε αὗται πάντοτε τὸν ὕψιστον γνῶμονα τῆς ἠθικῆς ἀγνότητος ;

Ὅμιλῶν ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος ὁ διάσημος Ἀγγλὸς θεολόγος Ἰωσήφ Πάρκερ, γράφει τὰ ἐξῆς : «**Ἐὰν πᾶν τὸ ὅποιον δὲν θὰ ἐπετρέφετο ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις ν' ἀναγνώσθῃ, ἐπεβάλετο νὰ διαγραφῇ ἀπὰ τὰ ἀνατομικά, χειρουργικὰ συγγράμματα, ἐπὶ παραδείγματι, ὅχι μόνον ἡ ἐπιστημονικὴ ἡμῶν φιλολογία θὰ ἐπτοχεύετο, ἀλλ' αὕτη αὕτη ἡ ἀνθρωπότης θὰ κατεδικάζετο νὰ ὑποφέρει. Πλεῖστα ὅσα ζητήματα ἐν τῇ φυσικῇ ζωῇ δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ διηληθοῦν ἐπὶ παρουσίᾳ παιδίων ἐν τούτοις δὲν ἀναγκαζόμεθα νὰ κατηγορήσωμεν τὴν Ἑβραίων ἐπὶ ἀσυνότητι ἢ ἀκοσμίᾳ καὶ ἀφήσωμεν αὐτοὺς εἰς ἀσκητικὴν ἀπομόνωσιν. Ὁ οὕτω μεμνημοριῶν κατὰ τῆς Γραφῆς ἰσχυρίζεται ὅτι δύναται νὰ ὑποδείξῃ χωρία τῶν Γραφῶν, τὰ ὅποια οἱ Χριστιανοὶ θὰ ἠρῶνθον ν' ἀναγνώσωσιν ἐνώπιον 'συμμίκτου συναλεύσεως ἀνθρώπων, τῷ ἀπαντῶμεν ὅτι δυνάμεθα ἐπίσης νὰ περισυλλέξωμεν ἐκ τῶν χειρουργικῶν ἢ ἀνατομικῶν συγγραμμάτων περικοπὰς, αἱ ὅποια ἐξ ἴσου ἀντιτίθενται εἰς τὴν ἠθικὴν εὐαισθησίαν. Πλὴν τί μαρτυρεῖ τὸ τοιοῦτον ; Τοῦτο μαρτυρεῖ μόνον ὅτι εἰς ἀμφοτέρως τὰς περιπτώσεις ὀφείλει νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ σκοπὸς τοῦ συγγραφέως καὶ ὅτι ἔχομεν τόσον δίκαιον νὰ ἐπικρίνωμεν καὶ νὰ κατηγορῶμεν τὸν ἐπιστήμονα συγγραφέα ἐπὶ ἀσυνότητι καὶ ἀπρεπείᾳ ἐκφράσεων, ὅσον καὶ νὰ ἀποδίδωμεν εἰς τὸν ἱερὸν συγγραφέα τὴν ἰδίαν κατηγορίαν. Καθ' ὅσον οὐδεμίαν ἀπόδειξιν κατὰ τῆς ἠθικῆς ἀγνότητος τῶν Γραφῶν ἀποτελεῖ τὸ γεγονός, ὅτι χωρὶς τινὰ τῶν Γραφῶν δεόν ν' ἀναγινώσκωνται ὑπὸ τὸ φῶς ὡρισμένων περιστάσεων, χρόνου καὶ τόπου.**

«**Πρωτίστως ὁμῶς δὲν πρέπει νὰ παροῶται τὸ ὅτι ἡ Γραφὴ διδάσκει τὸ ὅλον τοῦ ἀνθρώπου καθήκον. Αἱ Γραφαὶ εἶναι βιβλίον οὐχὶ τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῆς ἀνθρωπότητος. Αὗται ἀφορῶσι τὸν ἄνθρωπον ἀφ' ὅλων τῶν ἀπόψεων τῆς συνθέτου αὐτοῦ φύσεως, ἐξάγουσι δὲ καὶ διατυποῦσιν ἀναλόγως καὶ τοὺς σχετικοὺς πρὸς τὴν σύνθετον αὐτοῦ φύσιν νόμους. Καὶ ἂν ἀκόμη δὲ δὲν ὑπῆρχον ἄλλα βιβλία, ἡ Γραφὴ εἶναι ἐπαρκὴς ἠθικὸς ὁδηγὸς διὰ σύμπαντα τὸν κόσμον. Δὲν θὰ ἦτο ὁμῶς ἐπαρκὴς, ἐὰν αὐτὰ ταῦτα τὰ χωρία, ἢ μέρη, καθ' ὧν ἀντιλέγουσιν οἱ ἀπιστοῦντες, διεγράφοντο ἐκ τῶν σελίδων αὐτῆς. Ἡ Γραφὴ εἶναι μία τελεία ἐνότης, καὶ ἂν οἷονδήποτε αὐτῆς ἀφαιρεθῇ, ἡ τελειότης καὶ τὸ ἐνδιαίον αὐτῆς παραβιάζεται. Τὰ ἄλλα βιβλία ἀφθονοῦσιν εἰς παραθέσεις, ἀντιγραφὰς καὶ παραπομπὰς. Τὸ βιβλίον ὁμῶς αὐτὸ ἵσταται μόνον — ἀπαραμέτλητον εἰς μεγαλεῶν, ἀνεξάρτητον εἰς κύρος καὶ αὐθεντίαν.**

«**Κατὰ δεύτερον, ἦτο ἀπαραίτητον ὅπως ἡ Γραφὴ εἶνε λεπτομερὴς εἰς πάσας αὐτῆς τὰς ἀπαιτήσεις. Διότι ὅπου δὲν ὑπάρχει νόμος δὲν**

δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἁμαρτία, διότι «ἡ ἁμαρτία εἶνε ἡ παράβασις τοῦ νόμου». Ἐὰν δὲ ἡ Γραφή δὲν ἀλάμβανε τὴν ἀποδιδομένην εἰς αὐτὴν παρὰ τῶν ἀπιστούντων **ἀπρέπειαν**, οὗτοι ἤθελον φωνασκεῖ τότε κατ' αὐτῆς ὡς **μεροληπτικῆς** καὶ **ἐλαττωματικῆς**. Θὰ ἐπροφασίζοντο τότε ὅτι «ἰδοὺ βιβλίον τὸ ὅποῖον ἀξιοὶ θεῖαν προέλευσιν— τὸ ὅποῖον ἀξιοὶ νὰ βεωρῇται τέλειος ἠθικὸς ὁδηγὸς, καὶ ἐν τούτοις ἀφήνει ἀνεφοδίστον καὶ ἄθικτον τὴν ἡμισείαν τοῦ ἀνθρώπου κατὰστασιν ἢ φύσιν.!

«Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀπιστία» διανοεῖται καὶ ἀποφασίζει περὶ ἀντιρρήσεων καὶ μεψιμοιριῶν, καὶ συνεπῶς, ἅπου δὲν δύναται νὰ εὕρῃ, δημιουργεῖ περιπτώσεις προσκομμάτων.

«Μεθ' ἅλα ταῦτα, ἡ ἐνστάσις ὅτι μέρη τῆς Γραφῆς ἀντίκεινται εἰς τὴν ἠθικὴν εὐαισθησίαν ἢ εὐπρέπειαν δὲν εἶνε ἀληθές. Τὸ ἀπόρητον τῆς τοιαύτης ἐνστάσεως, δὲν δύναται νὰ ὑφίσταται, εἰμὴ εἰς **ἡμᾶς αὐτοὺς** καὶ μόνον. Ἡ ἡμετέρα συναισθησις καὶ συνείδησις ἐνοχῆς εἶνε ὅτι ἐξηγεῖ τὴν προφασισζομένην «**ἀσεμνοέπειαν**» τῆς Γραφῆς. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐὰ διετήρουν τὴν ἀγνότητά των, περιεπάτουν πανταχοῦ οὐδεμίαν ἔχοντες συνείδησιν τῆς γυμνότητός των. Τὴν στιγμὴν ὅμως καθ' ἣν παρέβησαν τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ αὐτῶν σύμβασιν, ἦρθον καὶ ἔτρεμον καὶ ἔφυγον ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῆς **αἰσχύνης**. Οὕτω συμβαίνει σήμερον μὲ ἡμᾶς. Ἡ ἁμαρτία μᾶς κατέστρεψεν. Ἡ ἁμαρτία διηγείρεν ἐν ἡμῖν συναισθήματα εἰς τὰ ὅποια ὁ σωματικὸς ἡμῶν ὀργανισμὸς ἄλλως, δὲν θὰ ἦτο ἐκτιθειμένος. Καὶ ἤδη ὅποτε ἡ ἁμαρτία ἐλήστευσεν ἀφ' ἡμῶν τὴν ἠθικὴν ἡμῶν ἀγνότητα, ἐπιζητεῖ νὰ ἀφανίσῃ καὶ τὰς λευκάς καὶ οἰκοδομητικὰς σελίδας τῆς ἀποκαλύψεως! Ἡ ἁμαρτία κατέστησεν ὀρισμένους τινὰς ἀποκαλύψεις ἠθικῶς **ἀναγκαίους**. Καὶ ἤδη ὅποτε τοῦτο ἐγένετο στρέφεται περίε, μὲ ἐπιτιμητικὴν ἀγνωμοσύνην, κα κραυγάζει «**ἀπρέπειαι!**» Πλὴν, ὅσον ὑψηλότερον ἀνερχόμεθα εἰς τὰς βαθμίδας τῆς πνευματικῆς καθαρότητος, τόσον καθαρώτερον θὰ κατανοῶμεν ὅτι ὁ Θεός, εἰς τὰ παρεξηγούμενα ἐκεῖνα χωρία τῶν Γραφῶν, ἐκδηλώνει σοφίαν ἰσαξίαν πρὸς τὴν ἀπειρον Αὐτοῦ ἀγάπην καὶ μόνον...

«Ἀλλ' ἄς στραφῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς κατηγορίας ὑπὸ τὸ φῶς τῶν γεγονότων. Ἐὰν ὄντως ἡ Γραφή εἶναι ἀνῆθικον βιβλίον, αὕτη κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, δὲν δύναται, εἰμὴ νὰ ἐξασκήσῃ ἀνῆθικον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς διαγωγῆς καὶ συμπεριφορᾶς ἐν γένει τῶν εἰς αὐτὴν πιστευόντων καὶ τὰς διατάξεις αὐτῆς ἀκολουθούντων. Χωρὶς νὰ θεωρολογήσωμεν ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, δυνάμεθα νὰ ὑποβάλωμεν τὸ ζήτημα ὑπὸ πρακτικὴν ἀνάλυσιν. Ἐξετάζοντες τὴν ἱστορίαν οἰωνδῆποτε καθ' ὑπόθεσιν πεντακοσίων ὁπαδῶν τῆς Γραφῆς. Γνωρίζομεν, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει, ὅ-

ποιοὶ ἦσαν οὗτοι πρὶν πιστεύσωσιν εἰς τὴν Γραφήν καὶ γνωρίζομεν ἐπίσης ὁποῖοι τινες εἶναι ἀφοῦ ἐπίστευσαν εἰς τὴν Γραφήν, καὶ ἐγένοντο κατ' ἐπίγνωσιν Χριστιαναί. Ἡ παραβολὴ καὶ σύγκρισις, ἐπομένως τῶν δύο αὐτῶν καταστάσεων θὰ διευκολύνῃ οὐσιαστικῶς τὸν σκοπὸν τῆς ἐρεύνης «**ἐὰν ἡ Γραφή ἐξασκῇ ἀνῆθικον ἐπίδρασιν**». Ἐρωτήσατε, λοιπόν, τὴν σύζυγον, ὅποια ὑπῆρξαν τὰ ἐπὶ τοῦ συζύγου τῆς ἀποτελέσματα ἐκ τῆς μελέτης τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ λόγου τῶν Γραφῶν ἐπὶ τῆς διαγωγῆς τοῦ ἐν γένει, καὶ ἡ ἀπάντησις εἰς μίαν ἐκάστην περίπτωσιν, θὰ εἶναι ὅτι οὗτος ἐγένετο ἀπὸ πάσης ἀπόψεως **καλύτερος**, ἀφότου ἤρχισε νὰ περιπατῇ ἐν τῷ φωτὶ τῆς θεοπνεύστου ἀληθείας. Ἐὰν, λοιπόν, δὲν δυνάμεθα ἢ νὰ δώσωμεν πίστιν εἰς τὴν ὁμοιόμορφον μαρτυρίαν πάντων ὁσοιᾶπαύσω τὴν Γραφήν, ἀγόμεθα ἀναποδράστως εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ Γραφή εἶναι ὁ μέγας **ἠθικοποιὸς παράγων** διὰ τὴν ἀνθρωπότητα, — ὅτι αὕτη οὐδέποτε ἀποτυγχάνει εἰς τὸ νὰ ἐγείρῃ καὶ ἐξυψώσῃ τὸν ἀνθρώπον ἐκ τῆς ἀβύσσου τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ καταπτώσεως καὶ ἐξευτελισμοῦ του, εἰς ἐπίπεδον παραδειγματικῆς ζωῆς, δικαιοσύνης, ἐλέους καὶ ἀληθείας.

«Ἐὰν δὲ πάλιν ἡ Γραφή διδάσκῃ πολλαχοῦ ἀνῆθικότητα, κατὰ τοὺς κατηγοροὺς αὐτῆς, θὰ ἔχωσιν οὗτοι τὴν εὐαρέσκεϊαν νὰ ἀπαντήσωσιν εἰς τὴν ἐπομένην ἐρώτησιν, δηλ. **Πῶς συμβαίνει ὥστε ἡ Γραφή ν' ἀποφεύγεται ἀπὸ κάθε ἀνθρώπου ἀνῆθικου χαρακτῆρος**; Ἐὰν ἡ κατηγορία τῶν ἡτο ἀληθῆς, τότε πᾶς μέθυσος ἤθελεν ὑποδεικνύει τὸν λόγον τῆς εἰς μέθην ἐπιδόσεώς του, εἰς κάποιο κεφάλαιον τῆς Γραφῆς. Ὁ **ψεύστης** ἤθελεν ὑποστηρίξει ἑαυτὸν ἀμέσως μὲ ὄπλον ἐκ τοῦ ἱεροῦ ὀπλοστασίου. Ὁ **ἀκόλαστος** θὰ ἐδικαίωνε τὴν διαγωγὴν του διὰ τινος περικοπῆς ἢ παραγράφου ἐκ τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς, καὶ ἄλλοι ἀνῆθικοι χαρακτῆρες θὰ ἦσαν ἐξίσου ἔμπειροι εἰς τὸ ν' ἀναφέρωσι Γραφικὰς συστάσεις πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς κακοήθους ζωῆς καὶ συμπεριφορᾶς των. Ἀλλ' εἶνε ἡ μαρτυρία τῶν πραγμάτων τοιαύτη ;...

Εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ ἀσεβεῖς τρέμουσιν εἰς τὰς κατὰ τοῦ ποιοῦ των καταγγελίας τοῦ Ἀγαθοῦ αὐτοῦ Βιβλίου. Δὲν δύναται δὲ ν' ἀνέχωνται τὴν καθαρότητα τῆς παρουσίας του, καὶ τὸν ἔντονον ἔλεγχόν του. Ἐὰν τοῦναντίον ἡ Γραφή ἐδίδασκεν ἀνῆθικότητα, ὁ ἀσεβὴς ἤθελε καταβροχθίζει τὰς σελίδας αὐτῆς μετ' ἀγαλλιάσεως. Ποῦ ὅμως συμβαίνει τὸ τοιοῦτον; Εὐρίσκετε ἀντίτυπον ἢ ἀντίτυπα τῶν Γραφῶν εἰς κανὲν **καπηλεῶν**; Ἡ συνιήσατέ ποτε Γραφήν ἐπὶ τῆς **τραπέζης τῶν χαρτοπαικτῶν** ἢ πλησίον αὐτῆς; Παρακολουθήσατε τὸν μέθυσον εἰς τὸν οἶκόν του καὶ ζητήσατε νὰ ἴδῃτε ἐκεῖ τὴν Γραφήν. Ὁμιλήσατε εἰς τὸν κλέπτην μεταφερόμενον εἰς τὴν εἰρκτὴν καὶ

ἐρωτήσατέ τον εἰς ποίας Γραφικὰς διατάξεις ὑπῆκουεν ὅταν ἀφήρει τὰ πράγματα τοῦ πλησίον τοῦ ὅταν δὲ συμπληρώσητε τὸν κύκλον τῶν ἐρωτήσεών σας, ἡ κατηγορία ὅτι αἱ Γραφαὶ διδάσκουσιν ἀνηθικότητα θέλει ἀνεπιφυλάκτως ἀποκηρυχθῇ.

Μαζὶ μὲ τὰ ἀνωτέρω τοῦ διασήμου θεολόγου Parker παραθέτομεν τὴν ἐξῆς γνώμην τοῦ καθηγητοῦ Huxley τὸν ὁποῖον αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἀπιστοῦντες ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ ἠδύνατο νὰ παραδεχθῶσιν ὡς προκαταλημμένον ὑπὲρ τῆς Γραφῆς θεολόγον, καὶ ὁ ὁποῖος συνηγορεῖ ἐκθύμως ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως καὶ διδασκαλίας τῆς Ἀγ. Γραφῆς εἰς τὰ σχολεῖα ἐν γένει. Οὗτος εἰς τὴν «Σύγχρονον Ἐπιθεώρησιν» τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1870 ἔγραφεν :

«Ἐπὶ πρῶτα ἀνέκαθεν ἔντονος συνηγορος τῆς λαϊκῆς ἐκπαιδεύσεως, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐκπαιδεύσεως ἄνευ θεολογικῶν προκαταλήψεων. Ὁφείλω, ἐν τούτοις, νὰ ὁμολογήσω ὅτι εὐρέθην, οὐχ' ἥτιον, εἰς σοβαρὰν ἀμνηχανίαν προσπαθῶν νὰ γνωρίσω διὰ ποίων πρακτικῶν μέτρων τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν οὐσιώδη βάσιν τῆς ἀγωγῆς, θὰ ἠδύνατο νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν παρούσαν ὅλως χαώδη κατάστασιν γνωμῶν ἐπὶ τῶν τοιούτων ζητημάτων, ἄνευ τῆς λήσεως τῆς Γραφῆς. Ὁ ἐθνικὸς ἠθικολόγος στερεῖται ζωῆς καὶ χρώματος. Αὐτὸς οὗτος ὁ εὖγ' νῆς στωϊκὸς Μάρκος Ἀντώνιος εἶνε πολὺ ὑψηλὸς λεπτολόγος δι' ἐν σύνηθες παιδίον. Λάβετε ὅμως τὴν Γραφὴν ὡς σύνολον. Ἀφαιρέσαίτε ἂν θέλετε, καὶ μὲ ὅσιν θέλετε αὐστηρότητα ὅσα ἡ ἀξιωματικὴ κριτικὴ θὰ ἠδύνατο νὰ ὑπαγορεύσῃ ὡς ἐλλείψεις, λάθη κ. λ. π. Διαγράψετε ἀκόμη ὡς εἰς αὐαίσθητος λαϊκὸς διδάσκαλος ἀφινόμενος εἰς ἑαυτὸν θὰ ἔπραττεν — πάντα ὅσα θεωρεῖτε ἀκατάλληλα ν' ἀπασχολήσωσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς γνώσεις τῶν παιδίων, καὶ θὰ εὗρητε ὅτι, μεθ' ὅλα ταῦτα, εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτὴν φιλολογίαν παραμένει ἄπειρον ὑπόλοιπον ἠθικῆς καλλονῆς καὶ μεγαλείου. Λάβετε ὑπ' ὄψιν σας τὸ μέγα τοῦτο ἱστορικὸν γεγονός ὅτι ἐπὶ αἰῶνας τὸ βιβλίον αὐτὸ ἔχει συνυφανθῇ, οὕτως εἰπεῖν, μὲ τὴν ζωὴν τοῦ Ἀγγλοσαξωνικοῦ κόσμου, καὶ μὲ πᾶν ὅτι ἀριστον καὶ εὐγενέστατον ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ Ἀγγλικὴ ἱστορία... ὅτι ἀφθονεῖ εἰς ἐκλεκτὰς ὡραιότητας ἐκπαιδεύτου μορφῆς καὶ ἐμφανίσεως, καὶ ὅτι ἀπαγορεύει καὶ τὸν ἀπλοῦν ἀγρότην, ὁ ὁποῖος οὐδέποτε ἀφῆκε τὸ χωρίον του, νὰ διατελεῖ ἐν ἀγνοίᾳ περὶ τῆς ὑπάρξεως ἄλλων χωρῶν καὶ ἄλλων πολιτισμῶν, καὶ περὶ ἐνὸς μεγάλου παρελθόντος, τὸ ὁποῖον ἐπεκτείνεται καὶ μέχρι τῶν ἀποστατῶν ὁρίων τῶν ἀρχαίων τάτων ἐθνῶν τοῦ κόσμου. **Διὰ τῆς μελέτης τοῦ ἄλλου βιβλίου θὰ δύνανται νὰ ἐξυψωθῶσι καὶ νὰ ἀχθῶσιν εἰς θέσιν ὥστε νὰ αἰσθάνωνται ὅτι πᾶσα μορφή, πᾶν πρόσωπον εἰς τὴν ἀπέραντον ἐκείνην ἱστορικὴν διαδρομὴν, κατέχει ὅπως**

καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια, στιγμιαῖον μόνον χρονικὸν διάστημα εἰς τὸ διάλειμμα μεταξὺ δύο αἰωνιοτήτων, καὶ ὅτι κερδίζουν τὰς εὐλογίας ἢ τὰς ἀράς τοῦ διαρρέοντος χρόνου ἀναλόγως πρὸς τὰς καταβαλλομένας προσπάθειας τῶν νὰ ἐργάζωνται τὸ ἀγαθὸν καὶ μισῶσι τὸ κακὸν, ὡς ἀκριβῶς κερδίζουν τὸν μισθὸν τῶν διὰ τὴν ἐκτελεσθεῖσαν ἐργασίαν τῶν»;

ΠΕΡΙ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ

Ἑρώτησις

Ὁ κατὰ τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν στολισμὸς δι' ἀνθέων τοῦ Ἐπιταφίου, οἱ ψαλλόμενοι γνωστοὶ ὕμνοι τοῦ Ἐπιταφίου κατὰ τὴν νόκτα τῆς Μ. Παρασκευῆς καὶ ἡ περιφορὰ αὐτοῦ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς καὶ πλατείας, ἥσαν καθιερωμένα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ; Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἀπὸ πότε ἤρξαντο καὶ ἐνεκκρίνων λογῶν ; Φρονεῖτε ἀκόμη ὅτι ὅλα αὐτὰ προάγουν τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, ὅτι εἶνε ἐποικοδομητικὰ καὶ ὠφέλιμα ;

Ἀπάντησις

Ὁ Ἐπιτάφιος, ἦτο πρᾶγμα τελείως ἀγνωστον εἰς τὴν ἀρχέγονον Ἐκκλησίαν. Ἀφοῦ δὲ ἦτο ἄγνωστος, οὕτε ὕμνοι καὶ περιφορὰ αὐτοῦ ὑπῆρχον. Τὰ τοῦ Ἐπιταφίου οὕτε ἐξ Ἱερουσαλὴμ, οὕτε ἐξ Ἀντιοχείας, ἀλλ' οὕτε καὶ ἐξ Ἀθηνῶν ἐκ τῆς σοφίας δηλ. καὶ εὐσεβείας τῶν Ἑλλήνων πατέρων καὶ διδασκάλων τῆς Ἐκκλησίας μᾶς παρεδόθησαν. Μᾶς ἐκκληροδοτήθησαν ἀπὸ τὴν Βαβυλῶνα, τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νεωτέραν κληρονόμον ἐκείνης τὴν — Ρώμην. Αὐτὴ, ἐπροτίμησε νὰ διαδεχθῇ, νὰ συνεχίσῃ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὸ εἰδωλοκρατικὸν πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τὸ πνεῦμα τῆς σκοτεινῆς ἀγνοίας καὶ τοῦ μηχανισμοῦ, τὸ ὁποῖον τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ φωτός καὶ τῆς γνώσεως ἀνέτρεψε καὶ διεσκέδασε. Θρησκευτικὰ πανηγυρικὰ τελεταὶ μετὰ περιφορὰς θεαμάτων δι' οἰανδήποτε ἐκδήλωσιν, εἶνε τελείως ξέναι πρὸς τὸ γνήσιον πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, εἶνε ἐπινόημα τῆς εἰδωλοκρατικῆς Βαβυλῶνος καὶ τῶν λοιπῶν εἰδωλοκρατικῶν ἐθνῶν. Εἰς τὰ ἀνασκαφέντα ἐρείπια τῆς Νινευὸς ὑπὸ τοῦ Layard ἀναπαρίστανται πομπῶδεις λιτανεαὶ μετὰ εἰκόνων καὶ ὁμοιωμάτων τῶν εἰδῶλων τῶν, αἱ ὁποῖαι φέρονται ἐπὶ τῶν ὁμων ἀνθρώπων ἢ καὶ ἱερέων τῶν. Ὁ σοφὸς μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Εὐστάθιος, εἰς τὰ σχόλιά του εἰς τὴν Ἰλιάδα, ἀφηγεῖται ἐορτὴν τῶν Αἰθίοπων, κατὰ τὴν ὁποίαν οὗτοι μετέφερον ἐπ' ὁμων τὸ ὁμοίωμα τοῦ Διὸς, ἐκ τοῦ ἐν Θήβαις μεγάλου ναοῦ τῶν, εἰς Λιδύην, ἐνθα καὶ ἐπανηγύριζον θρησκευτικῶς εἰς τιμὴν τῶν 12 Θεῶν. Εἰς τὸν Ὀμηρον ἐπίσης εὐρίσκωμεν ὁμοίαν θρησκευτικὴν πομπὴν καὶ λιτανεαὶν ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Ἐκάβης, ἀκολουθουμένης ὅφ' ὅλων τῶν γυναικῶν τῆς Τροίας, καὶ πορευομένων πομπῶδως μέσφ τῆς πόλεως, εἰς τὸν ὁμῶν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Τρωάδος. Ὡς δὲ ἱερατῶν καὶ θυσιῶν ἐξευμενίσωσιν αὐτὴν ν' ἀποστρέψῃ τὴν ἀπειλουμένην κατάληψιν τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ ἀκατασχέτως ἐπιτιθεμένου Διομήδους, καὶ φέρουσι ἀνὰ χεῖρας ὡς δῶρον πέπλον « ὅς κ' ἄλιστατος ἐξενέποι κέλευσιν, ἢ δὲ μέγιστος », καὶ τὸν ὁποῖον δεχθεῖσα ἡ ἱέρεια τῆς Ἀθηνᾶς « κελύπει

«**Φησὶ Θεανώ**» «ἐν ὁλολυγῇ πᾶσαι (αἱ συνοδεύουσαι τὴν Ἐκδόην γυναῖκες) Ἀθήνη χεῖρας ἀνέσχον» Ἐν Ἑλλάδι κατόπιν ἀπαντῶμεν τὴν ἐν Δελφοῖς τελετὴν Ἀπολλωνίαν τελομένην εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἀποδημίας τοῦ Ἀπόλλωνος ἐξ Αἰγιάλειας, —μετὰ τὴν τόψευσιν τοῦ Πύθωνος— εἰς Κρήτην, μετὰ τῆς ἀδελφῆς του Ἀρτέμιδος. Ὅπως δ' ἐξιλεώσουν τοὺς φυγάδας θεοὺς οἱ Αἰγιάλεις, διὰ τὸν ἐπελθόντα εἰς αὐτοὺς λοιμὸν, ἀπέστειλον εἰς Κρήτην πρεσβευτικὴν πομπὴν ἐξ ἑπτὰ νέων καὶ ἑπτὰ νεανίδων διὰ νὰ τοὺς ἱκετεύσουν νὰ ἐπανέλθουν.... Ἐκτοτὲ κατ' ἔτος εἰς ἀνάμνησιν τοῦ γεγονότος, 14 νέοι καὶ παρθένοι ἐξεπορεύοντο τοῦ ναοῦ ἐπὶ κεφαλῆς ἐπιδεικτικῆς θρησκευτικῆς πομπῆς καὶ περιήρχοντο τὴν πόλιν, ὡς ἔαν πράγματι ἐπρόκειτο νὰ ἐπαναγάγῃν εἰς τὴν Αἰγιάλειαν τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἀρτέμιδα. Τοῦτο δὲ ἐγένετο τακτικῶς μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Πausanίου.

Ὁ πρῶτος ποδὲς ἐξήλωσε καὶ ἀντέγραψε τὰς ἐθνικὰς αὐτὰς διατάξεις, τὰ ἐθνικὰ αὐτὰ θρησκευτικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα εἰς τὴν ἔκκλησίαν ἦτο ὁ πάπας Γρηγόριος ὁ Μέγας. Οὗτος κατὰ τὸ ἔτος 590 ὁπότε ἡ Ρώμη ἐμπατίζετο ὑπὸ λοιμοῦ (ἐπιδημικῆς ἀσθενείας) διέταξε νὰ συνέλθῃ ὁ λαὸς εἰς ἑπταπλὴν μετανοητικὴν λιτανειανὴν ὅποια καὶ σήμερον σὺζεται καὶ διετελεῖται ὡς Litania Sedtemplex, ὁρίσας ὅπως διαίρειται εἰς ἑπτὰ **δικφόρους ὁμάδας**, κατὰ ἡλικίας, φύλον καὶ κοινωνικὴν θέσιν καὶ νὰ βαδίσῃ κατὰ ἑπτὰ δικφόρους τοιαύτας θρησκευτικὰς διαδηλώσεις, φέροντες οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὰς σταυροὺς καὶ εἰκόνας καὶ κράζοντες «**Κύριε ἐλέησον**», μέχρις ὅτου δλαὶ αὐταὶ αἱ ὁμάδες θὰ συνηγίνωντο εἰς ἓν ὁρισμένον μέρος. Ἐκτοτε τὸ ἔθιμον καθιερώθη εἰς τὴν Λατικὴν Ἐκκλησίαν.

Διὰ τῶν τοιούτων θρησκευτικῶν ἀνὰ τὰς ὁδοὺς καὶ πλατείαις πομπῶν μὲ ἐπὶ κεφαλῆς κληρικοὺς μὲ πολυτελεῖς χρυσοῦφάντους ἱερατικὰς στολὰς, τῇ συνοδείᾳ λαβάρων καὶ ἐνθουσιωδῶν ἐμβατηρίων ὁργανικῆς μουσικῆς, ἡ Ρώμη ἐπεδίωξε πάντοτε νὰ συγκρατῇ τὰ ἀμαθῆ πλῆθη ὡς ὁπαδοὺς τῆς. Διὰ τῶν πομπῶν αὐτῶν ἀποσκοπεῖται ἡ τέρψις καὶ ἡ διασκέδασις τοῦ κοσμικοῦ φρονήματος καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῆς πρὸς τὰς θεαματικὰς παραστάσεις καὶ ἐπιδείξεις ροπῆς τῆς καρδίας καὶ τῆς φαντασίας τοῦ λαοῦ, ὥστε εὐχαριστοῦμένων καὶ κορεννυμένων οὕτω τῶν αἰσθήσεων νὰ μὴ αἰσθάνηται πλέον τὴν ἀνάγκην τῆς δρεξίν ἄλλης πνευματικῆς τροφῆς.

Ἡ τοῦ Ἐπιταφίου λοιπὸν τελετὴ παρελήφθη ἐκ τῆς Ρώμης, ἣτις ἐπλασε αὐτὴν κατ' ἀπομίμησιν τῆς εἰδωλολατρικῆς ἑορτῆς «**Ἀδώνις**», τελομένης φαίνεται τὸ πρῶτον εἰς τὴν Φοινίκην. Εἰς τὴν ἑορτὴν αὐτὴν παρίστατο ἡ Σεμίραμις Ἀστάρτη θρηνοῦσα τὸν υἱὸν καὶ σύζυγον Νεδρῶδ, φονευθέντα ἐν Αἰγύπτῳ. «**Τὰ Ἀδώνις**» ἐπανηγυρίζοντο παντοῦ καθὼς καὶ ἐν Ἑλλάδι πανθίμως καὶ μετὰ δακρύων τῶν γυναικῶν.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι εἰς τὴν Π. Διαθήκην ἀναφέρονται γεγονότα τινὰ ἅτινα ἐκλαμβάνονται ὡς λιτανεῖαι, ὡς εἶνε ἡ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας κυκλωτικὴ παρέλκσις τῶν Ἰσραηλιτῶν περὶ τῶν τειχῶν τῆς Ἱεριχοῦς, (Ἰησοῦς Ναυὴ στ') καὶ ἡ ἐν πομπῇ μεταφορὰ τῆς Κιβωτοῦ ἐκ Καριὰθ-Ἰαρέμ εἰς τὴν πόλιν Δαβὶδ, (Β' Βασιλ. στ' 12-15) ἀλλ' εἰς ἀμφοτέρους τὰς περιπτώσεις προφανῶς δὲν πρόκειται περὶ πράξεων

θρησκευτικῆς λατρείας. Ἡ μὲν πρώτη ὑπεδείχθη παρὰ τοῦ Θεοῦ ὡς μέθοδος ἀλώσεως τῆς Ἱεριχοῦς, ὡς μέθοδος πολέμου, ἡ δὲ δευτέρα ἦτο λαϊκὴ αὐθόρμητος σύγκλησις καὶ συνοδεία πρὸς μεταφορὰν τῆς Κιβωτοῦ ἐκ τῆς πολυχρονίου ἐνεκα αἰχμαλωσίας ἀπουσίας τῆς. Ὅχι μόνον αἱ Γραφαὶ δὲν ἐπιδοκιμάζουσι τὰς ἐπιδεικτικὰς θρησκευτικὰς πομπὰς, ἀλλὰ καταδικάζουσι ταύτας ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς. «**Τίνοι με ὁμοιώσατε; Ἰδετε τεχνάσαθε οἱ πλανώμενοι, οἱ συμβαλλόμενοι χρυσίον ἐκ μαρτυρείων, καὶ ἀργύριον ἐν ζυγῷ, στήσουσιν ἐν σταθμῇ, καὶ μισθωσάμενοι χρυσοκόων ἐποίησαν χειροποίητα καὶ κύψαντες προσκυνοῦσιν αὐτοῖς. Αἴρουσιν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ ὄμου καὶ πορεύονται. Ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτὰ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ, μένει, καὶ οὐ κινήθῃ καὶ δὲ ἐὰν δοῇσιν πρὸς αὐτὸν οὐ μὴ εἰσακούσῃ ἀπὸ κακῶν οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν. Μνησθετε ταῦτα καὶ στενάξατε, μετανοήσατε οἱ πλανημένοι, ἐπιστρέψατε τῇ καρδίᾳ» Ἠσαΐας μοτίβ. 9.**

Ἡ δὲ ἐπεὶ δὴ ζητεῖται ἡ γνώμη μας ἀν' ἡ τέλετὴ τοῦ Ἐπιταφίου προάγει τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, ἂν εἶνε ἐποικοδομητικὴ καὶ ὠφέλιμος, τολμῶμεν νὰ ἐκφράσωμεν αὐτὴν, διότι ζῶμεν ἐν μέσῳ 20ῦ αἰῶνος, διότι πιστεύομεν ὅτι ἡ ἀλήθεια περισσοτέρως θὰ εὐχαριστήσῃ παρὰ θὰ δυσαρεστήσῃ. Ἡ γνώμη μας λοιπὸν εἶνε ὅτι ἡ τελετὴ τοῦ Ἐπιταφίου δὲν προάγει τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα, ὅτι δὲν εἶνε ἐποικοδομητικὴ καὶ ὠφέλιμος. Πρῶτον διότι αἱ πολυτελεῖς καὶ πομπώδεις καὶ ἀνὰ τὰς ὁδοὺς ἐπιδεικτικαὶ θρησκευτικαὶ τελεταὶ ὅχι μόνον δὲν συνιστῶνται ὑπὸ τῆς Γραφῆς, ὡς εἵπομεν ἀλλὰ τοῦναντίον καὶ καταδικάζονται καὶ δεύτερον διότι καθ' ἡμᾶς ἀπᾶδει εἰς τὴν θείαν καὶ πνευματικὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ νὰ ἐνταφιάζωμεν τὸν **Κύριον τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου**, καὶ νὰ θρηνώμεν αὐτὸν ἀντὶ νὰ τὸν εὐχαριστῶμεν ἀπὸ μέσης καρδίας διὰ τὴν ὑπὲρ ἡμῶν ἐξελαιτήριον θυσίαν Του, καὶ νὰ δοξολογῶμεν Ἐκεῖνον ὅστις «ἐκένωσεν ἑαυτὸν, μορφὴν δούλου λαβὼν» διὰ τὴν σωτηρίαν ἡμῶν.

Ὅσα συμβαίνουν εἰς τὴν Μ. Παρασκευὴν ἐσπέρας, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ Ἐπιταφίου, ἔχομεν ἀκράδαντον πεποίθησιν ὅτι οὐδόλως προάγουσι τὸ θρησκευτικὸν συναίσθημα.

ΔΙΑΔΕΞΙΣ

Η ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΣΗΜΕΡΙΝΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΤΗΣ

ὑπὸ Ε. Α. ΠΕΤΡΑΚΙ καθηγητοῦ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ 52—53 φύλλου)

Τὸ ὅτι δεχόμεθα καὶ ἐπωφελοῦμεθα ἀπὸ τὴν πείραν τῶν περασμένων ἀνθρώπων, δὲν ἐμποδίζει καθόλου κάθε ἄτομον καὶ κάθε γενεάν νὰ ἐξετάξῃ τὴν κληρονομίαν τῆς αὐτῆς. Τοῦναντίον ὁ μόνος τρόπος τοῦ νὰ τὴν ἐκτιμήσωμεν κατὰ τὴν ἀξίαν τῆς εἶναι νὰ τὴν δεχθῶμεν μ' εὐγνωμοσύνην.

6) Ἀλλ' ἡ πειθαρχία δὲν εἶναι μόνον τὸ μέσον μὲ τὸ ὁποῖον αὐξάνει τὴν δύναμιν τοῦ ὁ καθένας μας μὲ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἐργασίαν ὧν τῶν περασμένων ἀνθρώπων. Εἶναι ἀκόμη τὸ ἀριστον μέσον γιὰ νὰ ἐννοήσωμεν τί εἶναι ὁ νόμος εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ καὶ

ποία εἶνε ἡ σημασία του γιὰ μᾶς, Ὁ νόμος δὲν εἶνε ἡ αὐθαίρεσις καὶ ἡ ἰδιοτροπία ἐνὸς οἰουδήποτε ἀτόμου· εἶνε τὸ μέσον ἀκριβῶς διὰ τοῦ ὁποίου περιορίζονται καὶ ὑποτάσσονται αἱ ἰδιοτροπία καὶ αἱ αὐθαίρεσις τῶν ἀτόμων.

Ὁ νόμος εἶναι ἡ πηγὴ καὶ ἡ δάσις τῆς τάξεως. Μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀναρχίας, μέσος ὁρος δὲν χωρεῖ.

Ὅποιοι δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὸν νόμον—οὐ καὶ ποῖον κανόνα σταθερὸν καὶ δοκιμασμένον—παραδίδεται αἰχμάλωτος εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῆς στιγμῆς. Ὅποιοι ἔχει ἀρκετὰ ἰσχυρὰν τὴν θέλησιν, ὥστε νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὸν νόμον, ὁμοιάζει μὲ τὴν μαγνητικὴν βελόνην, ἡ ὁποία σταθερὰ καὶ δυνατὰ κρατιέται πάντοτε ἐστραμμένη πρὸς τὸν Βορρᾶ. Ἐκεῖνος ποῦ χωρὶς δύναμι θελήσεως ἀκολουθεῖ τὰς ἐντυπώσεις καὶ τὰς ἐπιθυμίας καὶ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς στιγμῆς, ὁμοιάζει μὲ τὸν ἀνεμοδείκτη, ὁ ὁποῖος παίρνει τὴν διεύθυνσι τοῦ ἀνέμου ποῦ φυσᾷ. Ἀνθρώπος ποῦ δὲν σέβεται καὶ δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὸν νόμον εἶναι παιγνίδι στὰ χέρια τῶν παθῶν καὶ τῶν ἀδυναμιῶν του, λοιπὸν, ποῖος σὰς φαίνεται πῶς ἐλεύθερος; Ἐκεῖνος ποῦ διευθύνεται ἀπὸ τὴν θέλησιν τῶν κυμάτων καὶ τοῦ ἀνέμου, ἢ ἐκεῖνος ποῦ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ ἀνέμου, ἢ καὶ ἐναντίον του ἐν ἀνάγκῃ, διευθύνεται πάντα πρὸς τὸν σκοπὸν του, ἐπανευρίσκοντας πάντα τὸν δρόμον του; Καὶ ὅμως ὑπάρχουν ἄνθρωποι—πᾶρα πολλοὶ μάλιστα—ποῦ θεωροῦν ἐλευθερίαν ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἶνε παρὰ σκληρὰ πραγματικὴ καὶ τυρανία ἀδάσκακτη καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἀνεξαρτησία συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἀκολουθοῦν κάθε ἐπιθυμίαν καὶ κάθε ἰδιοτροπίαν των, γιὰ νὰ καταστραφῶν εἰς τὸ τέλος.

Πρέπει νὰ ἐννοηθῇ καλὰ ὅτι ἐλευθερία ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον αὐτῆς ἐννοίαν δὲν ὑπάρχει. Ὑπάρχει μόνον ὑποταγή. Ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι ἐλεύθερος παρὰ καθ' ὅσον ὑπακούει εἰς τοὺς νόμους ποῦ συντηροῦν καὶ προάγουν τὴν ζωὴν του. Κι' ἂν δὲν ὑπακούῃ σ' αὐτοὺς, ὑποτάσσεται εἰς ἄλλους ποῦ τὴν καταστρέφουν. Παραδείγματος χάριν ὑπάρχει νόμος φυσιολογικὸς, σύμφωνα μὲ τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ ἀναπνέω καὶ νὰ τρώω διὰ νὰ ζῶ. Εἰμαι, βέβαια ἀπολύτως ἐλεύθερος νὰ ἀπαλλάξω ἂν θέλω, τὸν ἑαυτόν μου ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ νόμου αὐτοῦ, καὶ ν' ἀποφασίσω ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ πέρα νὰ μὴ κάμω χρήσιν οὔτε τῶν πνευμόνων, οὔτε τοῦ στομάχου μου, διότι θέλω νὰ μὴν ὑποτάσσωμαι πλέον εἰς τὸν νόμον τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς θρέψεως. Ποῖον θὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα; Θὰ χάσω τὴν ζωὴν. Καὶ ἡ ἐλευθερία μου τί ἀπέγινε; Ἐχάθηκε κι' αὐτὴ μαζὺ πρὸς τὴν ζωὴν. Ἀλλ' ἀρὰ γε παρομοία ἀντίληψις καὶ παρομοία χρησιμοποίησις τῆς ἐλευθερίας, ἐλευθερία πρέπει νὰ ὀνομάζεται;

Ἄλλο πατάξιμα. Ὑπάρχει νόμος στὴ ζωὴ, τό-

σον δυνατὸς ὅσον καὶ ὁ παραπάνω, κατὰ τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει νὰ κάνω στοὺς ἄλλους ὅ,τι δὲν θέλω νὰ μοῦ κάνουν. Καὶ δὲν θέλω ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ κλέπτουν ἢ νὰ ληστεύουν ὅ,τι μοῦ ἀνήκει, τὸ δίκιο μου. Μιὰ στιγμὴ ὅμως μοῦρχεται στὸν νοῦν, ὅτι εἶναι ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν ἐλευθερίαν μου τὸ νὰ ὑποτάσσωμαι σ' ὅ,τι δὴποτε—καὶ εἰς τὸν νόμον αὐτὸν—κι' ἀποφασίζω νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν τυραννίαν του. Κι' ἀρχίζω νὰ κλέπτω καὶ νὰ βλάπτω τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ γιὰ νὰ μὴ με κλείσουν εἰς τὴν φυλακὴν ἔλαβα τὰ μέτρα μου. Συνενοήθηκα καὶ μὲ ἄλλους ποῦ ἔχουν τῆς ἴδιας ἰδέας μ' ἐμένα, κι' ὅλοι μαζὺ ἀποτελέσαμε μιὰ συντροφιά τόσο δυνατὴ, ὥστε κατορθώσαμε νὰ ἐξουδετερώσωμε κάθε κίνδυνον· κατορθώσαμε ν' ἀνοίξωμε τῆς φυλακῆς, νὰ κλείσωμε τὰ δικά στήρια καὶ νὰ διασκορπίσωμε ἢ νὰ ἐξαφανίσωμεν καὶ τὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον τοὺς δικαστὰς καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα τοῦ νόμου. Καὶ τώρα κοκκαλιζόμεν τὰ προϊόντα τῆς «ἐλευθερίας μας». Τί νομίζετε ὅμως, δὲν θὰ παρουσιασθῇ κανεὶς νὰ μᾶς τaráξη τὴν χώνευσιν.

Ἀφήνω κατὰ μέρος τὸ μῖσος καὶ τὴν ἀντίδρασι καὶ τὸν πόλεμον, ποῦ εἶναι φυσικὸν νὰ διεξάγουν ἐναντίον μας ἐκεῖνοι, τοὺς ὁποῖους ἐδλάψαμεν κι' ἐκακοποιήσαμεν κι' ἐξηγριώσαμεν. Καὶ μόνον αὐτοὶ θὰ ἦσαν ἱκανοὶ νὰ μᾶς κάμουν νὰ καθήμεθα συνεχῶς ἀπάνω σὲ ἀναμμένα κάρβουνα καὶ νὰ ζοῦμε σὲ διαρκῇ ἀγωνίᾳ. Ἀλλ' ἐκτὸς αὐτοῦ τὸ παράδειγμά μας καὶ ἡ ἐπιτυχία μας δὲν θὰ διδάξῃ ἄλλους; Δὲν θὰ θέσουν εἰς ἐφαρμογὴν, ἐναντίον μας τώρα, τὴν ἴδια μέθοδον ὅλοι ἐκεῖνοι ποῦ σὺν κι' ἐμᾶς θέλουν νὰ εἰν «ἐλεύθεροι»; Καὶ ὅταν ὅλος ὁ κόσμος σηκωθῇ ἐναντίον μας, πῶς θὰ τοὺς πείσωμεν ὅτι ἐμεῖς ἐκάμαμεν καλὰ κι' ἐκεῖνοι ἔχουν ἄδικο; Κι' ἂν δὲν τοὺς πείσωμεν, ὅπως εἶνε βέβαιον ὅτι δὲν θὰ τοὺς πείσωμεν τί θὰ συμβῇ; Ποῖος θάνατος ὁ καρπὸς τῆς ἐλευθερίας, μας, ὁ καρπὸς ποῦ εἰς τὸ τέλος θὰ εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ γευθῶμεν θέλομεν δὲν θέλομεν; Δὲν θάνατος ὁ θάνατος καὶ ἡ καταστροφή; Ἄς μὴν αὐταπατώμεθα· κανεὶς δὲν κάθεται στερεὰ οὐδὲ εἰς τὸ βουνὸν ἀπάνω, ἂν κάτω στὴ δάσι—στὰ σπλάγγνα τοῦ βουνοῦ, εἶναι τοποθετημένη δυναμίτις, ἑτοιμὴ νὰ ἐκραγῇ. Ἀγλωστε μὲ τέτοια ἀντίληψι καὶ χρησιμοποίησι τῆς ἐλευθερίας εἶναι καθόλου δυνατὴ ἡ ὑπαρξις τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας τοῦ κράτους; Ὅχι βέβαια. Καὶ ὅμως εἶναι ἀξίωμα ποῦ δὲν ἐπιδέχεται ἀμφισβήτησιν, ὅτι χωρὶς Κράτος χωρὶς κοινωνίαν, χωρὶς οἱ κογένειαν, εἶναι ἀδύνατος ὅχι μόνον ἡ βελτίωσις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἀλλ' οὐδ' αὐτὴ ἢ ἀναπαραγωγὴ καὶ συντήρησις τῆς.

γ') Ἀλλὰ πῶς ἀποκτᾶται λοιπὸν ἡ πραγματικὴ ἐλευθερία, ἡ γιὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν καλλύτερα ἢ, πειθαρχία στοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ νόμου ποῦ ἐξα-

σφαλίζουν την επιτυχίαν της ευτυχίας ; Τους νόμους αὐτοὺς, οἱ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι καὶ λοιποὶ ἀνώτεροί μας ποὺ γνωρίζουν καλύτερα τὸ πραγματικὸν συμφέρον μας, ὅταν εἴμεθα ἀκόμη μικρὰ παιδιὰ, μᾶς τοὺς ἐπιβάλλουν διὰ τῆς βίας καὶ πολλὰς φορὰς παρὰ τὰς ἀπεγνωσμένους διαμαρτυρίας καὶ τὰ δάκρυά μας. Τὸ μικρὸν παιδάκι ἀπλώνει τὸ χέρι του νὰ πιᾷ τὴν φλόγα τῆς λάμπας ποὺ τοῦ ἀρέσει, καὶ χωρὶς διὰ αὐτωπίσεως ἀρπάζει ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ μικροῦ συναδέλφου του κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸ κουλουράκι ποὺ βαστᾷ. Οἱ γονεῖς κατεβάζουν τὸ χέρι τοῦ παιδιοῦ καὶ διὰ τῆς βίας ἀκόμη, γιὰ νὰ μὴν καὶ στῇ φλόγα καὶ τὸ δέρνουν ἐν ἀνάγκῃ, ἂν ἐπιμένει νὰ ἀρπάσῃ ὅ,τι δὲν τοῦ ἀνήκει. Διότι γνωρίζουν καλὰ ἐκεῖνο ποὺ δὲν γνωρίζει ἀκόμη τὸ μικρὸν παιδί ὅτι δηλ. οὔτε νὰ καίῃ τὸ χέρι του τὸ συμφέρει, οὔτε νὰ ἀρπάξῃ τὰ τῶν ἄλλων, διότι τότε οὐδὲ οἱ ἄλλοι θὰ σεβασθοῦν τὰ ἰδικά του. Γνωρίζω καλὰ ὅτι ὑπάρχουν γονεῖς οἱ ὁποῖοι εὐχαριστοῦνται ἐνδομύχως καὶ χαίρουν ὅταν βλέπουν τοὺς μικροὺς των ἱκανοὺς νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ νὰ νικοῦν τοὺς ὁμηλικούς των, καὶ νὰ ἀρπάζουν ὅ,τι δὲν τοῖς ἀνήκει. Γνωρίζω γονεῖς, καὶ πολλοὺς δυστυχῶς, οἱ ὁποῖοι τὴν «καπατσοσύνην» αὐτῶν τῶν βλαστῶν των, ὅπως τὴν ὀνομάζουν δὲν τὴν ἀποδοκιμάζουν εἰλικρινῶς καὶ δὲν τὴν τιμωροῦν παρὰ μόνον »γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου» κάποτε. Οἱ ἴδιοι ὅμως αὐτοὶ γονεῖς δὲν ἀργοῦν νὰ καταλάβουν τὸ ἐγκλημα ποὺ διέπραξαν, ὅταν ἴδουν τὰ παιδιὰ των μετὰ τινα ἔτη νὰ στρέφουν τὴν ἴδιαν κληρότητα καὶ τὴν ἴδιαν ἀρπακτικὴν βουλιμίαν, ποὺ αὐτοὶ ὑπέθαλψαν εἰς τὴν ψυχὴν τῶν παιδιῶν των, τὴν ἴδιαν αὐτὴν διάθεσιν νὰ στρέφουν ἀδιακρίτως κατὰ τῶν γονέων των, καὶ κατὰ τοῦ λοιποῦ κόσμου.

(Ἀκολουθεῖ)

γελλεῖ τὸν διορισμὸν τοῦ Τουμπάζη ὡς Ἀρμοστοῦ τῆς Νήσου. Τὸ διασωθὲν ἔγγραγον ἔχει ὡς ἔπεται.

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Νήσου Κρήτης

Ἐνὰ καὶ μόνον σκοπὸν ἔχει ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις, τὴν ἐλευθερίαν καὶ εὐδαιμονίαν τοῦ ἔθνους. Διὰ τοῦτο κρίνει χρέος τῆς ἀπκρίτητον, ὅχι μόνον νὰ προμηθεύῃ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα, ὅσα ἐμποροῦν εὐτυχῶς νὰ τὴν ὀδηγήσουν ἐκεῖ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀποδιώχῃ ὅσα ἀπεικνέα ἐμποδίζουν τὸν ἱερὸν τοῦτον σκοπὸν τῆς. Ἡ νῆσός σας διὰ νὰ ἐμπορέσῃ νὰ φέρῃεῖς ταχεῖ ἀνκαὶ εὐτυχῇ ἔκδασιν τὸν ὅποιον τρέχει μεγάλον ἀγῶνα, ἔχει ἀνάγκην φρονίμου κυβερνήσεως, καὶ χωρὶς ταύτης εἶναι ἀδύνατον νὰ εὐδοκιμήσῃ. Τοῦτο προνοοῦσα ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ἔκρινεν εὐλογον νὰ ἐκλέξῃ Ἀρμοστὴν τῆς νήσου σας τὸν κύριον Μανουὴλ Τουμπάζη, ἄνδρα μὲ μεγάλον πατριωτισμὸν, ἂν δρᾷ φρόνιμον καὶ δραστήριον, ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἄνδρα ἀξιὸν νὰ κυβερνήσῃ καλῶς τὰ τῆς Κρήτης καὶ διὰ νὰ κυβερνηθῶσι τὰ πράγματα μὲ περισσοτέραν ἀκρίβειαν ἔκρινεν εὐλογον ἡ Διοίκησις νὰ προσθέσῃ καὶ δύο ἄλλους κκλοὺς πατριώτας συμδούλους τοῦ Ἀρμοστοῦ. Φίλοι Κρήτες, ὅλοι θέλετε καὶ ἐπιθυμεῖτε τὸ συμφέρον τῆς νήσου σας, ἀλλὰ πρέπει καὶ νὰ τὸ γνωρίζετε. Τὸ ἀληθινόν σας συμφέρον εἶναι νὰ ἐνωθῇτε ὅλοι εἰς ἓν, καὶ ὅλοι νὰ τρέχετε τὸν ἱερὸν ἀγῶνα ΜΕ ΟΜΟΝΟΙΑΝ. Ἐὰν σᾶς λείψῃ ἡ Ὁμόνοια, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχητε. Προσέξατε νὰ εἰσθε ὅλοι ὁμοῦ εὐπειθεῖς καὶ ὑπήκοοι εἰς τὸν Ἀρμοστὴν καὶ τοὺς συμδούλους του. Πασχίσατε νὰ πνίξετε τὰ ὀδεύρα καὶ οὐτιδανὰ πάθη, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐχροὶ ὀλεθριώτεροι παρὰ ὅλους τοὺς ἀγρίους Σουλτάνους. Οὕτω πράττοντες ἐντὸς ὀλίγου θέλετε φθάσει ἐνδόξως εἰς τὸν ποθοῦμενον σκοπὸν σας· θέλετε γενῇ ὠφέλιμοι εἰς τοὺς ἀδυνάτους ἀδελφούς σας, εὐάρεστοι εἰς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν καὶ ἀγαπητοὶ εἰς ὅλον τὸ ἔθνος. Κατὰ τὸ παρὸν στέλλεται αὐτόθι ὁ Ἀρμοστής κ. Μανουὴλ Τουμπάζης. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας στέλλονται καὶ οἱ δύο σύμβουλοι.

Ἐν Τριπολιτῇ 2 Μαΐου 1823

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐσωτερικῶν
† Γρηγόριος Δικαῖος

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΚ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

ὑπὸ Ν.Π. Παπαδοπούλου
Πρωτοπρεσβυτέρου

Τὸ ἐπόμενον ἔτος 1822 ὁ Γρηγόριος Δικαῖος γράφων πρὸς τοὺς ἀδελφούς Κρήτας, ὡς ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, συνίστησι καὶ οὗτος «ὁμόνοϊαν» καὶ ἀγ-

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ ΙΕΡΕΙΣ.—Τὰ στρατιωτικὰ σώματα εἶχον καὶ ἱερεῖς πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν πολεμούντων. Κατὰ τὴν ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικὴν Συνέλευσιν ἕκαστος τῶν χιλιάρχων ἔπρεπε νὰ ἔχῃ καὶ ἓνα ἱερεῖα συνηριθμημένον εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ μὲ μισθὸν 120 γρσ. μηνιαίως. Τὸ ἰδιαίτερον Σῶμα τοῦ Θεοδ. Κολοκοτρώνη ὁμοῦ μὲ τοὺς γραμματεῖς, τοὺς Φροντιστάς, τοὺς ἱατροὺς, τοὺς καπεταναίους, εἶχε καὶ τρεῖς

στρατιωτικούς ιερείς. Ἐν αὐτῷ ὑπερέτουν ὁ Παπα-Ζαφειρόπουλος, ὁ Οἰκονόμος ἀπὸ Λάστυν, καὶ ὁ Οἰκονόμος, Βασιλάριος. Εἰς τὴν παρὰ τὸν ἅγιον Σώστην τῶν Κλειωνῶν μάχην ἐφονεύθη ὁ στρατιωτικός ἱερεὺς Παπα-Ἀρσένιος εἰς δὲ τὴν τῶν Βασιλικῶν τῆς Κορίνθου ὁ Οἰκονόμος Καλομοίρης. Ἐκ τῆς πολιορκίας Κορώνης (τῇ 10ᾳ Ἀπριλίου τοῦ 1822) ἀναφέρονται «πρὸς τὴν ὑπερτάτην Διοίκησιν» καὶ προσωπογράφουσι μετὰ τῶν λαϊκῶν καὶ ὁ «Πάπα—Ἡλίας, Οἰκονόμος» μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ «Ἐκατοντάρχου», καὶ «ὁ ἱερεὺς τοῦ ὅλου στρατεύματος» μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ «Πεντικοντάρχου». Ὁ «Πάπα—Γεωργάκης ἀπὸ τὸ Μοναστηράκι», ὁ λαβὼν μέρος εἰς τὴν ἐν Τρικάρφοις μάχην, ἔφερε (κατὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1823) τὸν βαθμὸν τοῦ «Ἐκατοντάρχου». Ὁ «Πάπα—Εὐσταθίος ἀπὸ τὰ Λαγκάδια», ὑπογράφει τὸ Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος ἡτοὶ «τὸν Νέμον τῆς Ἐπιδαύρου μετὰ τὸν βαθμὸν τοῦ «Ταξιάρχου». Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 20 Ἰουνίου (1823) τοῦ Βουλευτικοῦ, ἐγένετο λόγος περὶ ἀναφορᾶς τοῦ Παπα—Νίκα κατὰ τοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη. Ὁ ἄνω ἱερεὺς ἔφερε τὸν βαθμὸν τοῦ «Χιλιάρχου». Τὸ Βουλευτικὸν εὗρισκόμενον ἐν Τριπόλει τῇ 20 Ἰουνίου 1823 καθυποβάλλει εἰς τὸ Ἐκτελεστικὸν τὴν προαγωγὴν τοῦ ἱερέως Γεωργίου Παρθενιώτου εἰς τὸν βαθμὸν τῆς Χιλιαρχίας «διὰ τὰς πιστάς πρὸς τὴν Πατρίδα ἐκδουλεύσεις του:» Ὡσαύτως τῇ 26 Ἰουλίου τοῦ ἰδίου ἔτους προάγεται ὑπὸ τοῦ Σώματος «ὁ Ἱεροδιάκονος Παπαγεωργίου» εἰς Ταξιάρχον. Κατὰ τὴν ἐν Βρυσακίοις—Εὐβοίας μάχην τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν στρατευμάτων τοῦ Βρυῶν (Ἰούλιος τοῦ 1821), οἱ «ἱερεῖς φοροῦντες τὰς στολὰς των» ἴσταντο «ἐν μέσῳ τῶν πολεμιστῶν» καὶ ἐδέοντο ὑπὲρ εὐδοώσεως τῶν Ἑλληνικῶν ὅπλων «ψάλλοντες μεγαλοφώνως. τὸ Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου...νίκας τῆς εὐσεβείας κατὰ βαρβάρων διωρούμενος...»

Ὁ Παπα—Δημήτριος ἀπὸ τοῦ Τετέμεπη κατὰ τὴν μάχην τῆς Τραμπάλας (Ἀρκადίας) ἀφοῦ οἱ στρατιῶται συνήθροισαν, ἐν καιρῷ νυκτός, τοὺς φονευθέντας «ἐδιδάδασε» τὰ τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας.

ΠΑΡΙΒΟΛΗ ΚΛΗΡΙΚΩΝ.—Ἰνα μὴ εἶναι εὐδι-ἀκριτοὶ οἱ κληρικοὶ ἐν καιρῷ πολέμου καὶ εἶναι ὁ στόχος τῶν ἐχθρῶν ἐν ὧρα μάχης, τὴν ἐξωτερικὴν ἀμφίεσιν εἶχον λαϊκωτέρην ἢ σήμερον. Συνήθως ἡ ἐξωτερικὴ τῶν ἐμφάνεισις ἦτο ὁμοία τῇ τῶν λαϊκῶν. Ὁ Παπαφλέσσας διερχόμενος τὰ μέρη τῆς Καρυταίνης καὶ τοῦ Λεονταρίου (1821) «ἐφοροῦσε μίαν περικεφαλαίαν, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἐκύταζαν μετὰ πολλὴν περιέργειαν οἱ ἄνθρωποι καὶ τὸν ἐδέχοντο μετὰ μεγάλῃ ὑποδοχῇ». Ὁ Παπαφλέσσας εἶχε μαζί του ὡς σηματοφόρον «καὶ ἓνα καλόγηρον θεώρατον, Παπα-Τοῦρταν ὀνομαζόμενον, ὁ ὁποῖος ἐκράτει ἓνα μεγάλον

σταυρὸν ὕψηλόν εἰς τὰ χεῖρα καὶ ἐπήγαινε πάντοτε ἔμπροσθέν εἰς τὸ στράτευμα». Οἱ τῶν χωρίων κάτοικοι βλέποντες διερχόμενον τὸν στρατὸν τοῦ Παπαφλέσσα, «ἐκαμν τὸν σταυρὸν των καθὼς ἐπέρνα ὁ καλόγηρος μετὰ τὸν σταυρὸν». Ἐν τῇ πολιορκίᾳ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου—Καλαβρύτων ἑκατὸν (ἀριθ. 100) μοναχοὶ ἐξεληθόντες τῆς Μονῆς ἤρξαντο νὰ πολεμῶσιν, ὡς καπετάνιον ἔχοντας τὸν μοναχὸν Γεράσιμον. Πρὸ τῆς μάχης ὁμῶς «ἐβγαλν τὰ καλογερικά, καὶ ἐνεδύθησαν στρατιωτικὰ Ἑλληνικά, ἔδωκαν φουστάνελαις καὶ ἐφόρεσαν φέσια». Οὐ μόνον τὰ διαφώρα ἐντυπα μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ ἐνδυμασίς τῶν κληρικῶν δὲν ἦτο πάντοτε ὡς ἡ σημερινή, ἀλλὰ καὶ αἱ διαφωρι εἰκόνες ὡς λ. χ. τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, τοῦ Πάπαφλέσσα καὶ πολλῶν ἄλλων μαρτυροῦσιν ὅτι τὸ ἐν κοινῇ σήμερον χρήσει ἐνδυμα τῶν κληρικῶν, δὲν ἦτο πάντοτε ὑποχρεωτικόν. Ὁ ἐπίσκοπος Ἰγνάτιος, ὀλίγα ἔτη πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, ἔγραφε κατὰ τοῦ Νεοφύτου Λούκα τάδε: «Διατάττων ὅλα κατὰ ἀρέσκειαν καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν ἐρχεται ὁ μεταρρυθμιστὴς μας (ἡτοὶ ὁ Νεόφυτος Λούκας) εἰς τὸ περὶ ἐνδυμασίας κεφάλαιον καὶ θέλει τώρα νὰ ἐνδύη τοὺς Ἀρχιερεῖς μας μετὰ τὸ ἐνδυμα τῶν Μοναστηριακῶν μοναχῶν. Καὶ τοῦτο διὰ τί; Εἶναι τάχα παλαιὰ συνήθεια τῆς Ἐκκλησίας; ὅχι. Οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς οἱ διεπνεμένοι εἰς διάφορα μέρη πρέπει νὰ ἔχουσιν ἢ τὴν ἐθνικὴν ἐνδυμασίαν τοῦ τόπου ὅπου διατρέχουσιν ἢ τοῦλάχιστον ἐνδυμασίαν ὅχι τόσοσιν παράδοξον. Οἱ ἱερεῖς πολλῶν ἐπαρχιῶν τῆς Ἀνατολῆς ἡ εἶναι ἐνδεδυμένοι ὡς οἱ λαϊκοί, ἢ ἔχουν ἐνδυμασίαν, ἥτις εἰς τὸν τόπον εἶναι συνηθισμένη».

ΠΩΣ ΝΑ ΖΗΤΕ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

ΥΠΟ JOHN LUBBOCK

Πάντες ὀφείλομεν ὅχι μόνον νὰ ποιῶμεν εἰς τοῦ ἄλλου, ἀλλ' ἐυχόμεθα νὰ ποιῶσιν εἰς ἡμᾶς καὶ αὐτοί, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ τρέφωμεν καὶ ἀγαθὰς πρὸς αὐτοὺς διαθέσεις, ἐὰν θέλωμεν καὶ αὐτοὶ νὰ σκέπτωνται ἀγαθὰ ὑπὲρ ἡμῶν. Διότι πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ἦνε οἱ ἄλλοι ἐπιεικεῖς πρὸς ἡμᾶς, ὅταν καὶ ἡμεῖς δὲν δεικνύωμεν καμμίαν ἐπιεικειαν πρὸς αὐτούς; Ἀλλως παρετηρήθη, ὅτι περισσοτέρας πιθανότητος ἔχει ἡ ἀγαθὴ γνώμη νὰ ἦνε βάσιμος παρά πᾶσα ἄλλη.

Ἐπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι φαίνονται πιστεύοντες, ὅτι θὰ δυνηθοῦν νὰ ὑπερπηδήσουν τὰς δυσχερείας τοῦ βίου μιμούμενοι τὸν Ἀννίδαν, ὁ ὁποῖος, ὡς λέγουσιν, ὑπερέβη τὰς Ἀλπεῖς καταδρέχων αὐτάς δ' ὄξους. Ἄλλοι πάλιν δὲν διατάζουν νὰ ὑποστώσιν τὰς μεγίστας τῶν θυσιῶν, ἐνῷ ἀπ' ἐτέρου παραμελοῦσι τὰς μικρὰς ἐκείνας ἐνδείξεις τῆς ἀγαθότη-

τος καὶ τῆς ἀγάπης, αἱ ὁποῖαι ἐν τοσούτῳ τὰ μέγιστα συντελοῦσιν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι τὸν βίον εὐτυχῇ.

Καὶ ὅταν ἀκόμη ἔχωμεν λόγους νὰ παραπονεθῶμεν, πάλιν τὸ προσγενόμενον εἰς ἡμᾶς ἀδίκημα εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἐλαφρότερον ἢ ὅσον ἡμεῖς φανταζόμεθα, τὸ καθιστᾷ δὲ βαρύτερον ἢ μνησικακία. "Ὅστις ἠθέλησε νὰ δλάψῃ τὸν πλησίον ἐδλάψε περισσότερον ἑαυτόν, ἢ δὲ μέλισσα ἀποθνήσκει, μόνον ὅταν ἐμπήξῃ τὸ κέντρον αὐτῆς μετὰ πολλῆς ὀργῆς.

Ὁ γυψ, λέγουσιν εἰς ἡμᾶς, δὲν ἔχει ὀφρῆσιν περὰ μόνον διὰ τὰ θνησιμαῖα πτώματα, λέγουσι δὲ προσέτι, ὅτι ὑπάρχει καὶ γένος τι χελώνης, ἢ ὅποια τρώγει τὸ αὐγὸν τῆς πρὶν ἢ τὸ γεννήσῃ καὶ κατόπιν ἀποθνήσκει.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι διερχόμενοι ὅλον αὐτῶν τὸν βίον μετὰ μόνῃς τῆς σκέψεως, ὅπως εὖρωσι σφάλματα πανταχοῦ. Ἀλλὰ φρονιμώτεροι εἶνε οἱ θαυμάζοντες παρὰ οἱ ἐπικρίνοντες, διότι ἡ κακὸς βουλος ἐπὶ κρίσις πάντοτε ἀποτυγχάνει τοῦ σκοποῦ. Ἡ ἐπὶ κρίσις πιθανὸν νὰ ᾔηται ἀληθὴς καὶ ὀρθή, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ περιλάβῃ ἅπκσαν τὴν ἀλήθειαν. Ἐχει πολὺ τὸ ἐνδικαίον τὸ νὰ ᾔνῃ τις ὀπισθεν τῶν παρασκηνίων ἐν τῷ "Θεάρτῳ, ἀλλ' ἐκεῖθεν δὲν θεώμεθα τόσον καλῶς τὸ δράμα. Προσπαθεῖτε νὰ διακρίνατε καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς πράγμασι τὴν καλὴν αὐτῶν ὄψιν μᾶλλον παρὰ τὴν κακὴν, καὶ νὰ ᾔσθε βέβαιον ὅτι δὲν θὰ μεταμεληθῇτε.

Ἐχετε πάντοτε ὑπομονήν. Τὰ παιδία κλαίουσιν, ὡς γνωρίζομεν, ὁσάκις αἰσθάνονται πόνον τινά· ὁμοίως καὶ ἄνθρωποι ὑπὸ πολλὰς ἐπὶ φρεῖς δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ μεγάλα παιδία. Εἰς πολλὰς περιστάσεις, ἐὰν ἐγνωρίζαμεν τὰ πάντα, ἐὰν ἐγνωρίζαμεν ὅλας τὰς διαθέσεις ἐκείνων, οἱ ὅποιοι φαίνονται εἰς ἡμᾶς δυστροποὶ, θὰ ᾔκτειρχμεν αὐτοὺς μᾶλλον παρὰ νὰ ᾔμεθα δυσαρεστημένοι ἐναντίον των.

"Ὅταν λέγουν εἰς ἡμᾶς περὶ τοῦ δεινός, ὅτι εἶνε ἀσθενὴς καὶ ὅτι πάσχει, ἀμέσως τὸν λυπούμεθα καὶ τῷ ἐπιδαψιλεύομεν τὴν ἐπιείκειαν ἡμῶν. Δὲν τῷ ἀρνούμεθα τίποτε. Πράττομεν πᾶν τὸ δυνατόν, ὅπως τὸν ἀνακουφίσωμεν. Τὸν ἀπαλλάττομεν ἀπὸ παντὸς κόπου καὶ ἀπὸ πάσης στενοχωρίας. Ἀλλὰ διὰ τί ποιοῦμεν ταῦτα πάντα μόνον ἐν τοιαύταις τισὶ στιγμαῖς; Δὲν θὰ ἦτο πολὺ καλλίτερον, ἐὰν πάντοτε ἡμεῖς ἐπιεικῆς καὶ καλοκάγαθοι; Δὲν εἶνε ποτὲ δυνατόν νὰ γνωρίζωμεν ὅλας τὰς θλίψεις, [ὅλας τὰς μερίμνας καὶ ὅλα τ' ἀπόρρητα] δάσκανα τοῦ πλησίον, ἐπομένως καὶ ἐν τῇ περιπτώσει ἀκόμη νομίζετε, ὅτι δικαιόσθε νὰ μεμψιμοιρήσετε ἐναντίον τινός, [ἐστὲ ἐπιεικῆς πρὸς αὐτόν. Δὲν θὰ χάσετε ποτὲ πράττον-

τες τοῦτο. Ἐρευνᾶτε τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τῆς καλῆς ὄψεως. De mortuis nil nisi bonum — "ὁ ἀποθανὼν δεδικαίωται" εἶνε ἀξίωμα λαμπρόν, ἀλλὰ διὰ τί νὰ τὸ ἐφαρμόζετε μόνον ἐπὶ τῶν τεθνεώτων; Τί κρίμα νὰ μὴ θέλωμεν νὰ ὁμιλῶμεν περὶ τῶν ζώντων μεθ' ὅσης ἀγάπης ὁμιλοῦμεν περὶ τῶν νεκρῶν!

Μὴ καταδικάζετε ἐσπευσμένως καὶ καταδικάζετε ὅσον οἷόν τε ὀλιγώτερον. «Νὰ μὴ δικάζῃς τὸν ἀδελφόν σου, λέγει ὁ Procter, διότι δὲν θὰ δυνηθῇς νὰ εἰσδύσῃς εἰς τ' ἀπόρρητα τοῦ νοῦς καὶ τῆς καρδίας του· ὅ,τι φαίνεται ὡς αἴσχος εἰς τοὺς τεθλωμένους καὶ μύωπας ὀφθαλμούς σου, εἰς τὸν ἐτάζοντα τοὺς νεκρούς ἡμῶν παρίσταται ὡς οὐλὴ πληγῆς ἐπὶ τοῦ μετώπου συνεπιεία νικηφόρου πάλης, κατὰ τὴν ὁποίαν σὺ ἴσως θὰ ἐπιπτεῖς ἢ θὰ ἐτρέπεσο εἰς ἄνδρυν φυγὴν».

Θὰ ὑπάρξωσι καὶ ὑπάρχουσι βέβαια στιγμαί, κατὰ τὰ ὁποῖα ὑποχρεούμεθα νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ἀποδοκιμασίαν ἡμῶν περὶ τινος πράγματος. Ἀλλὰ κατὰ κανόνα γενικὸν ὁσάκις δὲν δύνασθε νὰ ἐκφρασθῇτε εὐμενῶς, προτιμώτερον εἶνε νὰ μὴ εἴπητε τίποτε. Ὁ Σίδνεϋ Σμίθ, λέγουσιν, εἶχε ἰγνωστοποιήσει εἰς φίλον του τινά, ὁ ὅποιος τὸν εἶχε κηκολογήσει ἐν ἀπουσίᾳ του, ὅτι τῷ ἔδιδε τὴν ἀδειαν καὶ νὰ τὸν λακτίσῃ ἀπόντα. Ἀλλ' ἐν γένει προτιμώμεν νὰ λέγουν εἰς ἡμᾶς τὴν ἀλήθειαν κατὰ πρόσωπον καὶ δὲν ἐπιτρέπομεν εἰς τοὺς ἄλλους νὰ ὁμιλῶσι κατ' ἡμῶν, ὅταν δὲν δυνάμεθα νὰ ὑπερασπισθῶμεν. Οἱ ἄνθρωποι γελοῖι συνήθως καὶ φαίνονται ἀκούοντες ἡδέως τοὺς δηκτικὸς λόγους, ἀλλὰ νὰ ᾔσθε βέβαιοι ὅτι φρονοῦσι κατ' ἰδίαν, ὅτι καὶ περὶ αὐτῶν λέγετε ἐν ἀπουσίᾳ των τὰ ἴδια, καὶ θὰ [δυσπιστῶσιν εἰς ἡμᾶς, ὅσον καὶ ἂν γελοῖον ἐπὶ παρουσίᾳ σας, «Κρίνετε λοιπὸν, λέγει εἰς ἡμᾶς ὁ Βοῦρνς, ἐπιεικῶς τὸν ἄνδρα, τὸν ἀδελφόν σας, καὶ ἐτι ἐπιεικέστερον τὴν γυναῖκα, τὴν ἀδελφή σας, ἂν καὶ εἶναι πιθανόν, ἐν ἐπιγνώσει νὰ παρεπλανήθησαν τῆς εὐθείας ὁδοῦ, διότι τὸ πλανᾶσθαι εἶναι ἀνθρώπινον. Ἐστὲ ἄφρονι πρὸς τῆς πλάστιγγος, τὴν ὁποίαν δὲν εἰσθε ἱκανοὶ νὰ ἰσοσταθμίσετε, διότι δύνασθαι μὲν ἐν τινὶ μέτρῳ νὰ ζυγίσετε ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον σανέδῃ, ἀλλ' οὐδέποτε θὰ δυνηθῇτε νὰ μάθετε ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον δὲν ἐπρόφθασε νὰ συμβῇ».

Ἐπιτραπήτω μοι τῶρα νὰ προσθέσω τινά καὶ ὑπὲρ τῶν ζώων. Ὁ Σενέκας ὀρθῶς λέγει, ὅτι «διὰ τῶν ἀγκίστρων ὁμῶν, διὰ τῶν παγίδων, τῶν δικτύων καὶ τῶν κυνῶν ἡμῶν (τανὺν δὲ προσθετέον καὶ διὰ τῶν ὄπλων ἡμῶν) δικτελοῦμεν εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν πρὸς πάντα τὰ ἐμφυχα πλάσματα». Φαίνεται ὅτι δὲν δυνάμεθα πλέον νὰ ζήσωμεν ἢ δαπάναις τῶν ζώων. Ἀλλ' ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὀφείλομεν αὐτοῖς τοσαῦτα, χρεωστοῦμεν νὰ μὴ ὑποβάλλωμεν αὐτὰ εἰς τόσας ἀνωφελεῖς δασάνους καὶ

νά μὴ θαυσιζώμεν τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ἑπαρσιν ἡμῶν ἐν τῇ ἄλγει καὶ τοῦ μᾶλλον εὐτελοῦς ἐμφύχου πλάσματος, διότι ὅταν ἡ καρδία σου εἶνε καθαρὰ, πᾶν πλάσμα θὰ εἶνε εἰς σὲ ὡς κάτοπτρον τῆς ζωῆς καὶ ὡς διδόνον πληρὴς ἱερῶν διδαγμάτων.

Δὲν πιστεύομεν τὴν σήμερον ὅτι τὰ ζῶα ἔχουσι ψυχὴν, ἐνῷ οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ Βουδδᾶ μέχρι τοῦ Κίγκσλεϋ, δὲν ἀμφέβαλλον περὶ τούτου.

Ἰδίως τὰ πτηνὰ ἔχουν ἐν ἑαυτοῖς κατὰ ἐπουράνιον. «Ὁ ἅγιος Φραγκίσκος, λέγει ὁ Κίγκσλεϋ, πεποιθὼς εἰς τὴν ὑπαρξίν τῆς ἰδέας ψυχῆς, ἐπίστευεν ὅτι δύνατον καὶ τὰ πτηνὰ νὰ ἔχουσι τοιαύτην ἐγκεκλεισμένην ὡς τὴν ἰδικήν του ἐν φθαρτῇ σαρκί» δὲν ἐθεώρει δὲ τοῦτο ἐξευτιλιστικὸν διὰ τὸν ἄνθρωπον, ἀνακηρύττων τὴν ἐν τῇ ἀγάπῃ συγγένειάν του πρὸς πλάσματα τόσον ὡραῖα καὶ τόσον θαυμάσια, τὰ ὅποια (ἐπίστευεν ἐν τῇ ἀρχαϊκῇ του ἀφελείᾳ) ἐξύμνουν τὸν Ὑψιστον ἐντὸς τῶν δασῶν ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ οἱ ἄγγελοι ἐν οὐρανεῖς».

Ὅπως καὶ ἂν ἔχη ὁμοίως τὸ πρᾶγμα, καὶ τὰ ζῶα ἔχουν ἀνάγκην τῆς ἡμετέρας καλοκαγαθίας, εἶνε δὲ ἔγκλημα νὰ βασκνίζωμεν αὐτὰ ἀνωφελῶς. Ὁ Wordsworth δι' ἑσυχυρίζεται καὶ λέγει, ὅτι «ἡ καλλίτερα μερὶς τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀπαρτίζεται ἐξ ὧν τῶν μικρῶν, ἀφανῶν, ἀσημάντων καὶ λησμονηθεισῶν πράξεων τῆς ἀγαθότητος καὶ τῆς ἀγάπης». Ὁ δὲ Goleridge λέγει, ὅτι «προσεύχεται καλλίτερον πᾶς ὅστις καὶ καλλίτερον ἀγαπᾷ ὅλα τὰ πλάσματα, μικρὰ τε καὶ μεγάλα, διότι ὁ πανάγαθος, ὁ ἀγαπῶν ἡμᾶς ἐπλάσας καὶ ἀγαπᾷ τὰ πάντα».

Μεταξὺ ὧν τῶν ὡραίων χωρίων τοῦ Σαίξπηρ τὸ λαμπρότερον εἶνε ἐκεῖνο ἐνθα μᾶς λέγει ἡ «Ἡ γλυκυτέρα τῆς ἀρχῆς χρῆσις εἶνε ἡ ἐπιείκεια» τὸ κύριον αὐτῆς προσόν εἶνε, ὅτι δὲν εἶνε βεδιασμένη καὶ ὅτι πίπτει εἰς τοὺς ὑπ' αὐτὴν ὡς ἡ γλυκεῖα δρόσος τοῦ οὐρανοῦ· εἶνε δὲ διπλῶς εὐεργετική, διότι εὐεργετεῖ καὶ τὸν δίδοντα καὶ τὸν λαμβάνοντα. Ἀλλ' ἡ δύναμις αὐτῆς ἀναλαμβάνει ἰδίως εἰς τοὺς πανισχύρους μονάρχας καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀρετὴ αὐτῆς ἀρμόζει κάλλιον ἢ τὸ στέμμα αὐτῶν. Τὸ σκῆπτρον εἶνε τὸ ἐμβλημα τῆς προσκαίρου αὐτῶν ἰσχύος, εἶνε τὸ σύμβολον τοῦ σεβασμοῦ καὶ τοῦ μεγαλείου, ἐνὶ λόγῳ, εἶνε ἐκεῖνο τὸ ὅποιον κάμνει ἡμᾶς νὰ φοβώμεθα καὶ τὰ τρέμωμεν τοὺς βασιλεῖς, ἐνῷ ἡ ἐπιείκεια εἶνε ἀνωτέρα τῆς ἐξουσίας τοῦ σκῆπτρου, διότι τὸν θρόνον αὐτῆς ἔχει ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν ἡγεμόνων. Αὐτὴ εἶνε τὸ σύμβολον τῆς θείας χάριτος, ὅπου δὲ ἡ δικαιοσύνη εἶνε συγκεκραμένη μετὰ τῆς ἐπιεικειᾶς, ἐκεῖ καὶ ἡ ἐπιείκεια, ἐξουσία προσεγγίζει ἔτι μᾶλλον πρὸς τὴν θεῖαν ἐξουσίαν».

Συχνότατα θεωροῦσι τὴν ἀγάπην ὡς ταυτόσημον τῇ ἐλεημοσύνῃ, δικαιοτάτον δὲ ἦτο τὸ λεγόμενον πα-

ρὰ τοῖς ἀρχαίοις, ὅτι οἱ ξένοι καὶ οἱ ἄνδρες εἶνε ἀπεσταλμένοι τοῦ Διὸς, γλυκεῖα δὲ ἡ ἐλεημοσύνη, ὅσον καὶ ἂν ᾖ μικρά.

Ἀλλ' ἡ ἐλεημοσύνη δὲν εἶνε παρὰ μόνον μία τῶν μορφῶν τῆς ἀγάπης, καὶ ἐκ τούτων πάλιν δὲν εἶνε αὐτὴ καὶ ἡ ὑψηλοτέρα, ἀλλὰ εἶνε ἐξ ἐκείνων, «αἱ ὁποῖαι ἐκτελοῦμεν ἀδιακρίτως, δύναται νὰ βλάψωσι μᾶλλον πρὸς νὰ ὠφελήσωσιν».

«Μάθετέ με, λέγει ὁ Πόπε, νὰ συμπονῶ εἰς τὰ παθήματα τῶν ἄλλων, νὰ καλύπτω τὰς ἐλλείψεις, τὰς δόσας βλέπω, καὶ δεῖξατε οἱ κتون εἰς τὰ σφάλματά μου καθὼς καὶ ἐγὼ δεῖκνύω πρὸς τὰ τῶν ἄλλων».

Λησμονεῖτε τὸ κακὸν, μηδέποτε ὁμοῦς λησμονεῖτε τὸ καλόν.

«.....τὶ ὑπαραγμός καὶ πόνος
» εἶναι τὰ χάριτό παιδί, ποῦ τὴν καρδίᾳ ξεδιχίζει
» κι' ἀπὸ τὸ δόντι τοῦ ἡδίου πλέον δεικνύει,
Σαίξπηρ

Κατὰ τὸν Σενέκαν δὲ, ὁπόσον πολυάριθμοι εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι εἶνε ἀνάξιοι νὰ βλέπωσι τὸ φῶς τῆς ἡμέρας! Καὶ ἐν τοσοῦτῳ ὁ ἥλιος δὲν παύει ἀνατέλλων καθ' ἑκάστην.

Ὑποθέσωμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι διατελεῖτε ὑπὸ τὸ κράτος τῆς φρίκης πρὸ τοῦ προσεχοῦς θανάτου, ὅτι εὐρίσκεσθε εἰς τὰς παραμονὰς τῆς δευτέρας παρουσίας, ὅτι εὐρίσκεσθε εἰς τὰς παραμονὰς τῆς δευτέρας παρουσίας ὅτε φυσικῶς ὀφείλετε νὰ παρουσιασθῆτε γυμνοὶ καὶ ἄνευ προσωπίδος πρὸ τοῦ Κριτοῦ τῆς Ὀλοκουμένης, ὅπως δώσετε λόγον τῶν πράξεων σας· ὑπάρχει ἄλλο τι, τὸ ὅποιον νὰ σᾶς ταραττῇ περισσότερον καὶ νὰ ὑπαθάλλῃ τὸν φόβον τοῦτον πρὸ τοῦ θανάτου, ἐκτὸς τῆς σκέψεως ὅτι κατὰ τὸν εἶόν σας ἔχετε δεῖχθῇ ἀμείλικτος καὶ ἄκαμπος πρὸς τοὺς κακοποιήσαντας ὑμᾶς, ἐκτὸς τῆς ἰδέας ὅτι εἰσθε γυμνοὶ τοῦ πνεύματος τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἐπιεικειᾶς, τὸ ὅποιον εἶνε ἡ μόνη σας ἐλπίς κατ' ἐκείνην τὴν ὑπερτάτην ὥραν; Οἱ δὲ φυσικοὶ οὗτοι φόβοι δικαιολογοῦνται ἐπαρκῶς, διότι καὶ ὁ Κύριος εἶπεν εἰς ἡμᾶς:

«Ἐάνδ' ἐμὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν».

Ἡ θεία διδασχὴ τοῦ νὰ συγχωρῶμεν τὰ παραπτώματα καὶ νὰ ἀγαπῶμεν τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, μολοντί ἀπαντῶσα καὶ ἐν ἡθικοῖς συγγράμμασιν ἄλλων ἐθνῶν, εἶνε κυρίως δόγμα καὶ διδάγμα χριστιανικόν. Ἰδοὺ δὲ πῶς διδάσκει τοῦτο ἡ Ἀγία Γραφή. «Ἐάν ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος· ἂν δὲ μὴ ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν οὐδὲ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν». Καὶ πλέον τούτου ἀκόμη, διότι μόνη ἡ ἄφεσις δὲν ἀρκεῖ, ἀλλ' ἀπαιτεῖται καὶ ἄλλο: «Ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς, καλῶς ποιεῖτε τοὺς

μισοῦντας ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὥπως γένησθε υἱοὶ τοῦ πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ὅτι τὸν ἥλιον αὐτοῦ ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς καὶ ἀγαθοῦς, καὶ βρέχει ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους».

Ὁ δὲ ἀπόστολος Παῦλος λέγει: «Ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ χρηστεύεται· ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περεύεται, οὐ φυσιοῦται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ, πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει· εἴτε δὲ προφητεῖται, καταργηθήσονται· εἴτε γλώσσαι παύσονται· εἴτε γνώσις, καταργηθήσεται... νυνὶ δὲ μένει πίστις, ἐλπίς, ἀγάπη, τὰ τρία ταῦτα. Μεῖζων δὲ τούτων ἡ ἀγάπη.»

ΤΟ ΑΛΒΑΝΙΚΟΝ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ

Τὸ λυπηρὸν Ἀλβανικὸν πραξικόπημα δέον ὀριστικῶς καὶ ταχέως νὰ φέρῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἥτις νὰ κανονίσῃ τὰ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας οὕτως ὥστε αὕτη νὰ ἀποκτήσῃ ὀργανισμὸν ὃν πάντες νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν καὶ πρὸ τῆς γρανιτώδους ὑποστάσεώς του πάντα τὰ κύματα νὰ θρᾶνται. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς τάχιστα πρέπει νὰ ὀργανωθῇ ἐπὶ νέων βάσεων ὑπαγορευμένων ὑπὸ τῆς πείρας καὶ τῶν καιρῶν, ἵνα ἀντιμετωπίσῃ ἀποτελεσματικῶς καὶ πάντα μὲν ἄλλον κίνδυνον, ἰδίᾳ δὲ τὸν προκύπτοντα ἐκ τῆς προβαλλομένης θρασείας κεφαλῆς ἐκ Ρώμης, ἥτις ἐνόμισεν ὅτι δύναται νὰ ξυλευθῇ ἀπὸ τὴν δύσκολον θέσιν εἰς ἣν περιήλθεν ἡ Ὁρθόδοξος λόγῳ τοῦ διωγμοῦ ὃν ὑπέστη αὕτη κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα ἐν Ρωσσίᾳ καὶ Τουρκίᾳ. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀντιμετωπίζει ἤδη νέας σκληρὰς δοκιμασίας, ἐκ τῶν ὁποίων θὰ ἐξέλθῃ νικητρία μόνον ὀργανομένη ἐπὶ νέων βάσεων διεπομένων ὑπὸ νέου Κανονικοῦ Δικαίου, ὑπὸ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου. Τοῦτο μόνον δι' Οἰκουμενικῆς συνόδου δύναται νὰ γίνῃ καὶ ἡ σύγκλησις τῆς εὐτυχῶς κρίνεται ἤδη ὑπὸ πάντων κατεπείγουσα.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Πατριαρχικά συγχαρητήρια

† ΜΕΛΕΤΙΟΣ, ἐλέψ. Θεοῦ, Πάπας καὶ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Ἀφρικῆς.

Γεωργίῳ Ν. Χατζηδάκι τῷ ὁρηρῷ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Καθηγητῇ, εὐλογίαν ἀπὸ Θεοῦ.

Εἰδῆθατε ἀγαθός, τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, τὰς πνευματικὰς καὶ τὰς σωματικὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἐνάτην δεκαετηρίδα τῆς ζωῆς ὑμῶν. Περιόκοποιον·

ὅς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἁγίου πνεύματος τὸν δρόμον ὃν διενύδατε ποῦ μὲν πετρώδη καὶ ἀνάγνη ποῦ δὲ κρημνώδη καὶ ὀλισθηρὸν πανταχοῦ δὲ νέον καὶ οὐδενὶ πρὸ ὑμῶν βατὸν ἕως οὗ ἐνώδητε γλωσσικῶς τὸν νέον ἐλληνισμόν πρὸς τὸν ἀρχαῖον, δικαιοῦσθε νὰ εὐφραίνεσθε μετὰ τῶν φίλων ὑμῶν.

Ὅ,τι ὁ ἀειμνήστos Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος κατῴρωθεν ἐπὶ τοῖς ἐδάφους τοῦ ἱστορικοῦ τοῦτο καὶ ὑμεῖς κατῴρωθατε ἐπὶ τοῖς ἐδάφους τοῦ γλωσσικοῦ. Ἀμφοτέροι ἐδείξατε ἐνιαῖον τὸν ποταμὸν τῆς ἐθνικῆς ζωῆς ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν μέχρι τῶν πηγῶν, διὰ τοῦτο καὶ κατέχετε ἥδη, ὡς ἐκείνος, ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ Ἑθνους τὴν θέσιν τοῦ μεγάλου Διδασκάλου.

Ἄλλο, ὅ,τι ὑμεῖς ἰδιαιτέρως νὰ ἐξάρωμεν ὁρτιζομεν εἶνε τὸ γνῶρισμα ὑμῶν ὡς Ἐπιδήμιονος εὐσεβοῦς, ὅπερ δὴ καὶ ἔχετε κοινὸν μεθ' ὁλῶν τῶν μεγαλοεργιδάντων εἰς ὅλας τὰς περιόδους τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ζωῆς ἀνδρῶν. Αἱ μελέται ὑμῶν εἶχον ὡς κίνητρον τὴν φιλοπατρίαν καὶ ἡ φιλοπατρία εἶχε πάντοτε ὡς πύρωτρον ἐν τῇ ψυχῇ ὑμῶν τὴν θερμὴν τῆς πατρῴας πίστεως.

Συνεφραϊνόμεθα μεθ' ὑμῶν καὶ τῶν φίλων διὰ τὸν ἐν εὐλογίαις διανυθέντα δρόμον καὶ ἐνούμεθα εἰς τὴν κοινὴν εὐχὴν, ὅπως δειχθῇτε ὡς εἰς τῶν μακροβίων τοῦ Λουκιανοῦ καὶ πέραν τοῦ ἑκατοστοῦ ὑψώματος τὴν πνευματικὴν ὁδὸν ἐκτείνοντες.

Ἀπαξόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν ὑμᾶς μετὰ πολλῆς ἀγάπης.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 3 Μαρτίου 1929.

† Ὁ Ἀλεξανδρείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ
ἐν Χφ' εὐχέτης

Κατολικὴ Ἐκκλησία

Ὁ Βασιλεὺς τῆς «Πόλεως τοῦ Βατικανοῦ» εἰς ἐκτέλει τῆς ὑπογραφείσης συμβάσεως διέταξεν ὅπως εἰς τοὺς ναοὺς ψάλλεται ὁ Πολυχρονίουδὸς τῶν Βασιλέων τῆς Ἰταλίας.

Οἱ νέοι διοριζόμενοι ὑπὸ τοῦ Πάπα ἐπίσκοποι θὰ διδῶσιν ἐνώπιον τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας τὸν νενομισμένον ὄρκον.

—Ὁλόκληρον τὸ «Παπικὸν κράτος» τὸ μικροσκοπικώτερον τῆς ὑψηλίου θὰ περικλεισθῇ διὰ τρεῖς χροῖς. Κηρύσσεται ἀπαρβιάστον καὶ οὐδέτερον, δὲν τῷ εἶναι ὅ· ἐπιτετραμμένον ν' ἀναμειγνύεται εἰς πολιτικὰ ζητήματα ἢ συνέδρια.

—Ἡ εἰσοδος τοῦ Βατικανοῦ εἰς τὴν Κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν, ἂν ἐπιτευχθῇ, δημιουργεῖ ζήτημα εἰσόδου ἐν αὐτῇ καὶ τῆς Προτεστάντικῆς καὶ τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ὡς ἠθικοὶ καὶ οὐχὶ ὡς πολιτικοὶ συνετελεσθῇ θὰ μετέχωσι τοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων οἱ ἀντιπροσώποι.

—Τὰ κατὰ τοῦ προδῶπον τοῦ Πάπα ἐγκλήματα θὰ τιμωροῦνται ὅπως τὰ κατὰ τοῦ προδῶπον τοῦ

Διαβάζετε καὶ διαδίδετε

Τὸ Δεκαπενθήμερον Περιοδικὸν
«ΝΕΑ ΖΩΗ»

Βασιλέως ἢ τοῦ Πρωθυπουργοῦ διὰ θανάτου. Οἱ Καρδινάλιοι θ' ἀπολαμβάνουν ἐν τῇ Ἱταλικῇ κράτει τῶν τιμῶν οἷας ἀπολαμβάνουν οἱ ἐξ αἵματος Πρίγκιπες, θὰ θεωροῦνται δὲ Ἱταλοὶ ὑπὸ κοινοῦ τῶν ὀνγκροτούντων τὴν ἱερὰν δύναμιν, οἷτινες κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς θητείας των θὰ θεωροῦνται ὑπὸ κοινοῦ τοῦ Παπικοῦ κράτους.

Ἐκ τοῦ διδ. Σταθμοῦ τοῦ Ἀγ. Πέτρου θάνατος ῥῆ εἰδικὴ γραμμὴ φθάνουσα εἰς τὸ μέσον τῶν κήπων τοῦ Βατικανοῦ.

—Ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἱταλίας θὰ ἐπισκεφθῇ ἐπιθύμως τὴν Πάπαν, ὅστις θὰ τῇ ἀποδώσῃ ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπρεπείᾳ τῆς μεσαιωνικῆς του ἀκολουθίας τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην, μεθ' ὃ θὰ περιδεύσῃ εἰς ὅλην τὴν Ἱταλίαν καὶ τὸ Ἐξωτερικόν.

—Νομίσματα τοῦ Παπικοῦ κράτους καὶ γραμματόσημα θὰ κυκλοφοροῦν μετὰ τετράμηνον.

—Ἡ μητροπολιτικὴ Σωματοφύλακὴ τοῦ Πάπα θεωρεῖται ὡς στρατός τοῦ νέου Κράτους, τῶν ἀποτελούντων αὐτὴν Ἐλβετῶν ἀπολεσάντων τὴν Ἐλβετικὴν ὑπὸ κράτος δυνάμει τῶν διατάξεων τοῦ Ἑλβετικοῦ Στρατιωτικοῦ κώδικος.

—Κατὰ τινὰς ἡμερησίους πληροφορίας τὸ Βατικανὸν προτιθέμενον νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ οικονομικὰ ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Κατολικοῦ θὰ ἰδρῦσῃ τραπεζικὸν οἶκον, ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Διεθνὴς Κατολικὴ Τράπεζα».

Μεταφράσεις τῆς Ἀγίας Γραφῆς.

Τελευταίως καθ' ὅλην τὴν Ἱταλίαν διαδίδεται καταπληκτικῶς ἡ Ἀγία Γραφή εἰς ἐκδόσεις τῆς Βρετανικῆς διδλκτικῆς Ἑταιρείας. Καταθροῦνθέντες ὡς ἐκ τούτου οἱ ρωμαϊκοὶ κληρικοὶ κύκλοι ἀπεφάσισαν νὰ ἐκδώσιν διὰ τὸν λαὸν τὴν Ἀγ. Γραφὴν εἰς τὴν σύγχρονον Ἱταλικὴν γλῶσσαν. Ὁ Κατολικὸς Ἐκδοτικὸς Οἶκος «Καρδινάλιος Φερράρι» ἀνέλαβε νὰ ἐκδώσῃ πλήρη Γραφὴν συγγραμμάτων καὶ τῶν μὴ κανονικῶν Βιβλίων. Μολονότι ἡ μετάφρασις ἐγένετο οὐχὶ ἐπὶ τῇ βάρει τοῦ ἐδραϊκοῦ ἢ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου, ἀλλ' ἐκ τῆς Βουλγάρας, ἐν τούτοις εἶναι εὐχάριστον ὅτι μετὰ αἰῶνας χριστιανικοῦ βίου θὰ λάβῃ καὶ ὁ Ἱταλικὸς λαὸς ἀνὰ χεῖρας τὴν Ἀγίαν Γραφὴν, ἢ ἀνάγνωθις τῆς ὁποίας ἐπὶ τόσον χρόνον τῇ ἡτῷ ἀπηγορευμένη.

—Καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἐν ἀπὸ τὰ μὲλλον δημοτικὰ γραμματολογικὰ κοινωνικὰ καὶ ἐκκλησιαστικά γεγονότα τῆς συγχρόνου Γαλλίας ἀναφαίνεται ἡ ἐκδοσις τῆς Καινῆς διαθήκης διὰ τὸν λαὸν παρά τινος μεγάλου Παριζινοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου τοῦ Bernard Crassef. Ὅπως ἐν γένει εἰς ὅλον τὸν Κατολικὸν κόσμον, οὕτω καὶ ἐν Γαλλίᾳ ἡ Καινὴ Διαθήκη ἡτο βιβλίον ἄγνωστον εἰς τὸ πολὺ κοινόν. Σήμερον ὅμως εἰς τὰ ὅπως δῆποτε εὐπρεπὴ βιβλιοπωλεῖα ὁ γάλλος ἀναγνώστης δύναται νὰ ἀγοράσῃ τὸ Εὐαγγέλιον, ἢ ὅλην τὴν Καινὴν Διαθήκην τὴν ὁποίαν ὡς τώρα ἠγνοεῖ.

Ἡ γαλλικὴ μετάφρασις ἐγένετο ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου καὶ ὅχι τῆς Βουλγάρας. Διὰ τὴν νέαν ἐκδοσὶν τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἐπεθεωρήθη καὶ ἐπιδιορθώθη παρὰ τῶν μὲλλον ἐμπειρῶν καὶ εἰδημόνων ἐπιστημόνων καὶ συγγραφέων.

Ἡμέρα προσευχῆς περὶ τῆς εἰρήνης ἐν Καναδῷ.

Τὸ Γενικὸν Συνέδριον τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐν Καναδῷ ἀπεφάσισε νὰ ὀρίσῃ τὴν πρὸ τῶν Χριστουγέννων Κυριακὴν ὡς ἡμέραν Προδευχῆς ὑπὲρ εἰρήνης. Ὅλοι οἱ κληρικοὶ ὑπεκρίνωσαν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὅπως ἀπὸ τοῦ ἁμβώνης κηρύξουν περὶ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου.

Ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία.

Ἡ Σοβιετικὴ Κυβέρνησις ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ὅτι τὰ μέτρα τὰ ὁποῖα ἔλαβε κατὰ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας δὲν ἔχον τὰ προδοτικώμενα ἀποτελέσματα ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως τῶν χριστιανῶν ἀπεφάσισε νὰ μεταβάλῃ τακτικὴν καὶ χρησιμοποίησιν ἐπὶ ἐπιστημονικῶς μέγα πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τῆς. Πρὸς τοῦτο ἀπεφάσισεν ὅπως ὁ ἀντιχριστιανικὸς αὐτὸς ἄγων τεθῇ ἐπὶ καθαρῶς ἐπιστημονικῶν βάσεων. Καὶ ὡς ἀποτελεσματικὸν πρὸς τοῦτο μέτρον ἐθεώρησε τὴν ἰδρυσὶν εἰδικῶν Πανεπιστημίων ὅπου θὰ διδάσκουν αἱ ἀθεϊστικαὶ ἐπιστημονικαὶ κορυφαί, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Ἐπίσκοπος τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Λουνατσάρσκυ. Οἱ διδάσκοντες θὰ προσπαθῶσιν νὰ ἀποδείξουν δι' ἐπιστημονικὸν δῆθεν ἐπιχειρημάτων τὴν ἀνυπαρξίαν τοῦ Θεοῦ.

«Πάνταινος»

Λύσις τοῦ οικονομικοῦ προβλήματος τοῦ Ἑνορ. Κλήρου Κρήτης.

Πολιτικὸν Γραφεῖον

Ἀριθμ. 3123

Πρωθυπουργοῦ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2—3—1929

Πρὸς

τὸν αἰδεσίμωτον κ. Σπυρίδ. Μ. Δημητρακάκη, Πρόεδρον Συνδεδεμὸν Ἱερῶν Ρεθύμνης.

Κύριε,

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἔλαβεν γνώσιν τῆς ὑπὸ ἡμερομηνίαν 14—1—1929 ὑμετέρας αἰτήσεως ἐπὶ τῆς ὁποίας κατ' ἐντολὴν του δᾶς πληροφόρῳ ὅτι λίαν δυστόμως θέλει λαθῇ τὸ οικονομικὸν πρόβλημα τοῦ Κλήρου τῆς Κρήτης.

Ὁ Γενικὸς Διευθυντής

(Τ.Σ.)

Π. Τσιμπιδάρος

Καὶ ἄλλοτε ἐξεφράσαμεν

τὴν πεποίθησίν μας

Ὁ τόσον δικλῆρως δοκιμαζόμενος ἀπὸ οικονομικῆς ἀπόψεως Ἑνοριακὸς κληρὸς Κρήτης δικαίως ἐπίστευσε καὶ πιστεύει ὅτι ἡ οικονομικὴ βελτιώσις του θὰ πραγματοποιηθῇ ὑπὸ τῆς νῦν Κυβερνήσεως τὴν πεποιθὲσιν αὐτὴν ἡμεῖς πρῶτοι ἐξεφράσαμεν.

Ἡ κίνησις καὶ ἡ συνδωμάτως πάντοτε ἔφερον ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐπιτυχίαν. Ὁ Συνδεδεμὸς Ἱερῶν Ρεθύμνης ἀπέδειξε τοῦτο. Ὁ Ἑνορ. Κληρὸς ὅλης τῆς νήσου ἀνάγκη νὰ συνδωματοθῇ καὶ νὰ ἰδρῦσῃ Παγκρήτιον συνδεδεμὸν, ἂν θέλῃ νὰ λαμβάνωνται τὰ δίκαιά του ὑπ' ὄψιν.

Διὰ τὴν μισθοδοσίαν τοῦ Κλήρου Κρήτης

Ἡ Κυβέρνησις δυνέσταν ἐγγράφως τὴν Ἱ. Σύνοδον Κρήτης ὅπως ἐπισπεύσῃ τὴν ἐκποινὴν τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων τῆς νήσου, ἵνα οὕτω μισθοδοτοῦνται οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὁ ἑνοριακὸς κληρὸς αὐτῆς.